

ДЕРЖАВНА АУДИТОРСЬКА СЛУЖБА УКРАЇНИ

23.01.2020

№ 07-22/1

ЗВІТ

**за результатами державного фінансового аудиту виконання
бюджетних програм Державним агентством лісових ресурсів України
за період з 01.01.2016 по 30.06.2019**

КИЇВ 2020

ЗМІСТ

ВСТУП	4
I. Організація та методологія проведення аудиту	4
1. Об'єкт аудиту	4
2. Мета аудиту	4
3. Період дослідження аудиту	4
4. Учасники аудиту	5
5. Географічні обмеження аудиту	5
6. Методи проведення аудиту	5
II. Організаційно-правові засади діяльності Державного агентства лісових ресурсів України	5
III. Оцінка стану виконання Державним агентством лісових ресурсів України паспортів бюджетних програм	7
IV. Результати дослідження	11
Висновки	45
Пропозиції	46
Джерела інформації	48
Додатки	51

У звіті подано результати дослідження бюджетних коштів, що виділялися на виконання бюджетних програм щодо реалізації державної політики у сфері лісового та мисливського господарства, забезпечення охорони, ефективного використання, збереження та відтворення лісового та природно-заповідного фонду України.

Державний фінансовий аудит проведено на виконання пункту 1.2 Плану проведення заходів державного фінансового контролю Держаудитслужби на III квартал 2019 року, відповідно до Порядку проведення Державною аудиторською службою, її міжрегіональними територіальними органами державного фінансового аудиту виконання бюджетних програм, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 10.08.2004 № 1017 (зі змінами).

Аудиторський звіт призначено для керівників та спеціалістів Державного агентства лісових ресурсів України (далі – Держлісагентство, Агентство), Міністерства енергетики та захисту довкілля (далі – Міненерго) та інших підприємств, установ та організацій, причетних до виконання заходів з реалізації державної політики у галузі лісового та мисливського господарства тощо.

Звіт підготував Департамент контролю в аграрній галузі, екології та природокористування Держаудитслужби у співпраці з фахівцями Державного агентства лісових ресурсів України.

ВСТУП

Ліс є цілісною екологічною системою, середовищем існування величезної кількості рослин і тварин. Ліси охоплюють близько третини земної суші, що становить 38 млн. кв. км. З них 13% визнані природними територіями, які підлягають охороні. Але упродовж останніх десятиліть площа світових лісів неухильно скорочується. Крім промислового вирубування, ліси страждають від пожеж, впливу комах-шкідників, хвороб, незаконного знищення.

Площа заліснених земель в Україні охоплює 10,8 млн га, з них площі з суцільним лісом – 9,5 млн га. Це – майже 16% території нашої країни. Утім, за європейськими стандартами нинішні 16% – це мало, тому Україна належить до лісодефіцитних держав.

Аби відповідати сучасним екологічним стандартам, слід довести показник заліснення території України до рівня 20%, передовсім шляхом висаджування дерев на занедбаних сільськогосподарських землях.

Як свідчать результати проведених Держаудитслужбою заходів державного фінансового контролю проблеми, що набули найбільшого резонансу останнім часом, є незаконні рубки лісів, а питання щодо лісовирощування та ведення лісового господарства потребують негайного вирішення на усіх рівнях державного управління.

I. ОРГАНІЗАЦІЯ І МЕТОДОЛОГІЯ ПРОВЕДЕННЯ АУДИТУ

1.1. Об'єкт аудиту

Кошти державного бюджету, виділені Державному агентству лісових ресурсів України (далі – Держлісагентство, Агентство) у 2016-2018 роках та I півріччі 2019 року в рамках виконання бюджетних програм за наступними КПКВК:

2805010 «Керівництво та управління у сфері лісового господарства» (далі – КПКВК 2805010);

2805060 «Ведення лісового і мисливського господарства, охорона і захист лісів в лісовому фонді» (далі – КПКВК 2805060).

1.2. Мета аудиту:

Дати оцінку ефективності використання бюджетних коштів, що виділялися на виконання бюджетних програм щодо реалізації державної політики у сфері лісового та мисливського господарства, забезпечення охорони, ефективного використання, збереження та відтворення лісового та природно-заповідного фонду України та забезпечення наукового супроводу ведення лісового господарства.

Визначити причини (фактори), які перешкоджають ефективному використанню бюджетних коштів, виділених для реалізації завдань відповідних бюджетних програм.

Надати пропозиції щодо підвищення ефективності використання бюджетних коштів.

1.3. Період дослідження: з 01.01.2016 по 30.06.2019, за необхідності – інший період.

1.4. Учасники аудиту

Державна аудиторська служба України (далі – Держаудитслужба);
міжрегіональні територіальні органи Держаудитслужби;
підприємства, установи та організації, що належать до сфери управління
Агентства та брали участь у реалізації обраних для дослідження бюджетних програм.

1.5. Географічні обмеження

Дослідження проводиться в Вінницькій, Волинській, Дніпропетровській, Донецькій, Житомирській, Закарпатській, Запорізькій, Івано-Франківській, Кіровоградській, Луганській, Львівській, Миколаївській, Одеській, Полтавській, Рівненській, Сумській, Тернопільській, Харківській, Херсонській, Хмельницькій, Черкаській, Чернівецькій, Чернігівській, Київській областях та місті Києві;

1.6. Методи та організація аудиту

Аудит проводиться відповідно до Порядку проведення Державною аудиторської службою, її міжрегіональними територіальними органами державного фінансового аудиту виконання бюджетних програм, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 10 серпня 2004 року № 1017 зі змінами (далі – Порядок № 1017), шляхом:

аналізу законодавчої, нормативно-методологічної бази з питань діяльності Держлісагентства та реалізації покладених на нього функцій і завдань;

опрацювання даних фінансової, статистичної та оперативної звітності розпорядників бюджетних коштів, яких визначено виконавцями обраних для дослідження бюджетних програм та одержувачів бюджетних коштів;

аналізу даних, одержаних за запитами від центральних та місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ та організацій;

опрацювання матеріалів раніше здійснених контрольних заходів державного фінансового контролю, інформацій ЗМІ з проблемних питань у досліджуваній сфері;

збирання інформації від юридичних осіб.

II. ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ ДІЯЛЬНОСТІ ДЕРЖЛІСАГЕНТСТВА

Постановою Кабінету Міністрів України від 08 жовтня 2014 року № 521 затверджено Положення про Державне агентство лісових ресурсів України, згідно з яким Держлісагентство є центральним органом виконавчої влади, діяльність якого спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України через Міністра енергетики та захисту довкілля і який реалізує державну політику у сфері лісового та мисливського господарства (до 18.09.2019 - через Міністра аграрної політики та продовольства).

Держлісагентство входить до системи органів виконавчої влади, і забезпечує реалізацію державної політики у сфері лісового та мисливського господарства.

Держлісагентство у своїй діяльності керується Конституцією та законами України, указами Президента України та постановами Верховної Ради України, прийнятими відповідно до Конституції та законів України, актами Кабінету Міністрів України, іншими актами законодавства.

Держлісагентство з метою організації своєї діяльності:

забезпечує в межах повноважень, передбачених законом, здійснення заходів щодо запобігання корупції і контроль за їх реалізацією в апараті Держлісагентства, його територіальних органах, на підприємствах, в установах і організаціях, що належать до сфери його управління;

здійснює добір кадрів в апарат Держлісагентства та на керівні посади в його територіальних органах, на підприємствах, в установах і організаціях, що належать до сфери його управління, формує кадровий резерв на відповідні посади, організовує роботу з підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації державних службовців і працівників апарату Держлісагентства та його територіальних органів;

організовує планово-фінансову роботу в апараті Держлісагентства, його територіальних органах, на підприємствах, в установах і організаціях, що належать до сфери його управління, здійснює контроль за використанням фінансових і матеріальних ресурсів, забезпечує організацію та вдосконалення бухгалтерського обліку в установленому законодавством порядку;

забезпечує ефективне, результативне і цільове використання бюджетних коштів;

здійснює у межах повноважень, передбачених законом, разом з відповідними центральними органами виконавчої влади контроль за використанням державних коштів, передбачених для реалізації проектів, виконання програм, у тому числі міжнародних;

організовує ведення діловодства та архіву відповідно до встановлених правил;

забезпечує у межах повноважень, передбачених законом, виконання завдань мобілізаційної підготовки та мобілізаційної готовності держави;

забезпечує в межах повноважень, передбачених законом, цивільний захист у сфері лісового і мисливського господарства, здійснення заходів щодо захисту населення і територій під час надзвичайних ситуацій.

Держлісагентство під час виконання покладених на нього завдань взаємодіє в установленому порядку з іншими державними органами, допоміжними органами і службами, утвореними Президентом України, тимчасовими консультативними, дорадчими та іншими допоміжними органами, утвореними Кабінетом Міністрів України, органами місцевого самоврядування, об'єднаннями громадян, громадськими спілками, профспілками та організаціями роботодавців, відповідними органами іноземних держав і міжнародних організацій, а також підприємствами, установами і організаціями.

Держлісагентство у межах повноважень, передбачених законом, на основі і на виконання Конституції та законів України, актів Президента України та постанов Верховної Ради України, прийнятих відповідно до Конституції та законів України, актів Кабінету Міністрів України, наказів Мінагрополітики

видає накази організаційно-розпорядчого характеру, організовує та контролює їх виконання.

Держлісагентство є юридичною особою, має печатку із зображенням Державного Герба України та своїм найменуванням, власні бланки, рахунки в органах Державної казначейської служби України.

Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 05 квітня 2014 р. № 85 «Деякі питання затвердження граничної чисельності працівників апарату та територіальних органів центральних органів виконавчої влади, інших державних органів» гранична чисельність апарату Держлісагентства затверджена в кількості 81 одиниць з них державних службовців – 81 одиниць. Фактична чисельність працівників центрального апарату Агентства станом на 01.01.2019 становила 70 осіб.

Державне агентство лісових ресурсів України здійснює покладені на нього повноваження, як самостійно, так і через підприємства, установи та організації, що належать до сфери його управління.

Держлісагентство є відповідальним виконавцем 4 бюджетних програм, у мережі якого знаходиться 24 обласні управління лісового та мисливського господарства, 12 природних заповідників і національних природних парків, 2 наукових інститутів та 2 установи, яким надалі Агентство скеровувало бюджетні кошти.

До структури Держлісагентства входить 354 державних підприємств з яких 12 знаходяться на території АРК Крим.

ІІІ. ОЦІНКА СТАНУ ВИКОНАННЯ ДЕРЖЛІСАГЕНТСТВОМ ПАСПОРТІВ БЮДЖЕТНИХ ПРОГРАМ

КПКВК 2805010 «Керівництво та управління у сфері лісового господарства»

Стратегічними цілями бюджетної програми є планомірне ведення лісового господарства (2016 рік), збалансований розвиток лісового господарства (2017 рік), розвиток лісового господарства, збереження біологічного та ландшафтного різноманіття територій та об'єктів природно-заповідного фонду (2018 рік) та підвищення конкурентоспроможності вітчизняної продукції, ефективності галузей, забезпечення стабільності ринків (2019 рік).

Метою бюджетної програми є реалізація державної політики у сфері лісового та мисливського господарства.

Завданням бюджетної програми є здійснення державного управління і контролю у галузі лісового і мисливського господарства та ефективного використання лісових ресурсів, розвиток лісосировинної бази.

Використання бюджетних коштів передбачено за такими **напрямами**: забезпечення виконання функцій і завдань у сфері лісового і мисливського господарства, сплата судового збору та погашення заборгованості, зареєстрованої в органах ДКРСУ.

Відповідно до звітів про виконання паспортів бюджетних програм у 2016-2018 роках заплановано видатки з урахуванням змін на суму 264 430,6 тис. грн, касові видатки здійснено на загальну суму 263 538,1 тис. грн (або 99% від плану). Відповідно даних бюджетної звітності за I півріччя 2019 року касові видатки склали 26 837,7 тис. грн (або 21 % від плану на рік).

Вказану програму профінансовано за загальним фондом державного бюджету в повному обсязі, проте суму коштів 892,5 тис. грн за 2016-2018 роки не використано та повернуто до Державного бюджету України у зв'язку із економією.

Проведеним аналізом виконання результативних показників паспортів бюджетної програми за окремі роки виявлено деякі відхилення фактичних результатів від запланованих як у бік зменшення, так і у бік збільшення.

Паспортом бюджетної програми 2805010 на 2016 рік передбачено штатну чисельність центрального апарату Держлісагентства в кількості 81 одиниць територіальних органів 647 одиниць. При цьому фактична чисельність працівників центрального апарату в 2016 році склала 63 одиниці або 77 % від потреби та територіальних органів – 525 одиниць або 81 %, що вказує на кадровий дефіцит Агентства.

Також зменшилась фактична кількість відряджень в порівнянні з планом та склала 1 275 одиниць або 23 % від плану.

В 2017 році значно зменшена загальна площа приміщень та склала 1 289,4 кв. м. або 10 % від плану. Кількість відряджень в межах України також зменшилась в порівнянні з планом та склала 1 348 одиниць або 90 %.

Крім того, рівень виконання показника якості щодо погашення кредиторської заборгованості та частки прийнятих нормативно-правових актів становить 19 % та 11 % відповідно.

У 2018 році збільшилась фактична кількість відряджень в порівнянні з планом та скла 918 одиниць або 121 % від плану.

З огляду на зазначене потребує детального дослідження питання використання бюджетних коштів, спрямованих на виконання зазначеної програми, повноти виконання покладених на Агентство функцій і завдань, досягнення мети і завдань бюджетної програми.

КПКВК 2805060 «Ведення лісового і мисливського господарства, охорона і захист лісів в лісовому фонді»

Стратегічними цілями бюджетної програми є охорона, захист, використання та відтворення лісового та природно заповідного фонду України (2016 рік), збалансований розвиток лісового господарства, збереження біологічного та ландшафтного різноманіття територій та об'єктів природно-заповідного фонду (2017-2018 роки), розвиток лісового господарства, збереження біологічного та ландшафтного різноманіття території (2019 рік).

Метою бюджетної програми є забезпечення діяльності бюджетних установ лісового та мисливського господарства, забезпечення охорони, ефективного використання, збереження та відтворення природно-заповідного фонду України (2016 рік) та забезпечення охорони, ефективного

використання та відтворення лісового та природно-заповідного фонду України (2017-2019 роки).

Завданням бюджетної програми є забезпечення діяльності бюджетних установ лісового та мисливського господарства, збереження в природному стані унікальних природних ландшафтів, інших природних комплексів біологічного різноманіття, в тому числі генофонду рослинного і тваринного світу, занесених до Червоної книги України, проведення заходів по відновленню лісів, підвищенню їх продуктивності, заліснення малопродуктивних земель, які не використовуються, здійснення заходів по заміні малоцінних низькопродуктивних насаджень на високопродуктивні та організація лісонасінневої справи, ведення лісового господарства, охорона і захист лісів у лісовому фонді, створення захисних лісових насаджень та полезахисних лісових смуг.

Використання бюджетних коштів передбачено за такими **напрямами**:

1. Здійснення заходів по забезпеченню діяльності бюджетних установ лісового та мисливського господарства, що належить до сфери управління Держлісагентства.

У 2016-2018 роках та I півріччі 2019 року бюджетні кошти загального фонду державного бюджету на суму 62 005,3 тис. грн (2016 рік – 14 177,1 тис. грн, 2017 рік – 20 345,3 тис. грн, 2018 рік – 27 482,9 тис. грн) спрямовано на забезпечення діяльності чотирьох бюджетних установ лісового та мисливського господарства, що належить до сфери управління Держлісагентства.

2. Здійснення заходів по забезпеченню діяльності бюджетних установ природно-заповідного фонду, що належить до сфери управління Держлісагентства.

У 2016-2018 роках та I півріччі 2019 року спрямовано коштів із загального фонду державного бюджету на суму 234 766,6 тис. грн (2016 рік – 51 985,8 тис. грн, 2017 рік – 78 206,3 тис. грн, 2018 рік – 104 574,5 тис. грн) на забезпечення діяльності діяли дванадцять установ природно-заповідного фонду, що належить до сфери управління Держлісагентства.

3. Погашення заборгованості, зареєстрованої в органах ДКРСУ.

У 2016 та 2018 році здійснювалось погашення заборгованості за загальним фондом державного бюджету на загальну суму 5,5 тис. грн, а саме: 2016-0,1 тис. грн, 2017 – 5,4 тис. гривень.

4. Нерозподілені видатки.

У 2017 році планувалися за загальним фондом державного бюджету нерозподілені видатки однак не здійснювалися.

5. Здійснення заходів з лісовпорядкування, лісорозведення і відновлення лісів, охорони (у тому числі від пожеж) і захисту лісів, створення захисних лісових насаджень та полезахисних лісових смуг – 2019 рік.

Відповідно до звітів про виконання паспортів бюджетних програм у 2016-2018 роках касові видатки здійснено на загальну суму 382 108,8 тис. грн (або 87 % від плану). Відповідно даних бюджетної звітності за I півріччя 2019 року касові видатки склали 48 773,5 тис. грн (або 11 % від плану на рік).

Вказану програму у 2016-2018 роках профінансовано за загальним фондом державного бюджету на суму 298 056,8 тис. грн, проте суму коштів 1 279,3 тис. грн за відповідні роки не використано та повернуто до Державного бюджету України у зв'язку із економією.

Слід зазначити, що загальна сума незабезпечення потреби в бюджетних коштах за КПКВК 2805060 на 2016-2018 роки складає 2 082 519,0 тис. грн (2016 рік – 713 900,6 тис. грн, 2017 рік – 638 545,2 тис. грн, 2018 рік – 730 073,2 тис. грн) або 86,6 відсотків.

Проведеним аналізом виконання результативних показників паспортів бюджетної програми за окремі роки виявлено деякі відхилення фактичних результатів від запланованих як у бік зменшення, так і у бік збільшення.

Паспортом бюджетної програми 2805060 на 2016 рік передбачено штатну чисельність працівників, зайнятих в бюджетних установах лісового та мисливського господарства в кількості 272 одиниць, в бюджетних установах природно-заповідного фонду – 1 093 одиниць. При цьому фактична чисельність працівників склала 258 одиниць або 94 % від потреби та 889 одиниць або 81 % відповідно, що вказує на кадровий дефіцит.

Також зменшилась площа природно-заповідного фонду, на якій здійснюється створення лісових культур та становила 24,4 га або 48 % від плану.

У 2017 році показник площа природно-заповідного фонду, на якій здійснюється боротьба зі шкідниками та хворобами лісу збільшився та склав 38,7 га або 319 % від плану.

Водночас витрати на 1 га площі, на якій здійснюються заходи по забезпеченню діяльності бюджетних установ лісового та мисливського господарства у 2016-2017 роках (спеціальний фонд) виконано у 2016 році на 251,7 грн або на 411 % та у 2017 році – 292,6 грн або 226 % від плану.

Зважаючи на виявлені відхилення від виконання запланованих результативних показників паспорта бюджетної програми, постає потреба дослідити причини їх виникнення, можливий їх вплив на повноту досягнення цілей та завдань зазначеної програми, ефективність використання бюджетних коштів на реалізацію заходів зазначеної програми, а також вплив на досягнення мети бюджетної програми незабезпечення потреби у повному обсязі.

Загальні висновки

Стратегічною ціллю діючих у Держлісагентстві бюджетних програм є планомірне ведення та збалансований розвиток лісового господарства, охорона, захист, використання та відтворення лісового та природно-заповідного фонду України, збереження біологічного та ландшафтного різноманіття територій та об'єктів природно-заповідного фонду.

Питання збереження та відтворення лісів набуло значної ваги на державному та суспільному рівнях. Водночас результати контрольних заходів проведених Держаудитслужбою та комісійної перевірки засвідчили низький рівень забезпечення лісовою охороною збереження лісового фонду, а також завдання шкоди лісовим землям через дії невстановлених осіб із незаконного

видобутку бурштину на території низки лісогосподарських підприємств та від самовільного зайняття земельних ділянок чи зняття ґрунтового покриву.

Окрім того, результати проведених Держаудитслужбою контрольних заходів засвідчили низький рівень забезпечення взаємодії Держлісагентства та Міністерства аграрної політики та продовольства України, як центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері лісового господарства, під час підготовки проектів нормативно-правових актів. Як наслідок, зазначене не сприяє врегулюванню відносин у сфері лісового господарства і неналежної виконання відповідних функцій.

Попередні аудиторські дослідження засвідчили, що понад 95 % бюджетних коштів фактично спрямовані на утримання установ та організацій, які входять до сфери управління Держлісагентства (виплата заробітної плати, сплата за комунальні послуги тощо).

Водночас аналіз результативних показників паспортів бюджетних програм засвідчив відсутність показників, які б характеризували результати виконання Держлісагентством своїх основних функцій та завдань, передбачених положенням.

Зважаючи на викладене, аудиторською групою визначено низку проблем та недоліків, які наявні при виконанні Агентством бюджетних програм та відповідно низку питань, які потребують детального дослідження:

чи повною мірою виконуються завдання та функції, покладені на Держлісагентство, у тому числі щодо виконання функцій державного нагляду (контролю)?

які чинники впливають на повноту та якість виконання завдань, своєчасну і повну реалізацію запланованих цілей?

чи є ефективним використання коштів Агентством під час реалізації зазначених бюджетних програм (чи досягнута мета бюджетних програм)?

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Гіпотеза. *Відсутність у паспортах бюджетних програм (КПКВК 2805010 та 2805060) показників, які б характеризували хід реалізації, ступінь досягнення поставленої мети та виконання завдань бюджетних програм не дає змоги належно оцінити ефективність надання послуг гарантованих державою зокрема в галузі лісового та мисливського господарства.*

Результативні показники бюджетної програми використовуються для оцінки ефективності бюджетної програми за напрямками використання бюджетних коштів і включають кількісні та якісні показники, які визначають результат виконання бюджетної програми, характеризують хід її реалізації, ступінь досягнення цілей державної політики у відповідній сфері діяльності, формування та/або реалізацію якої забезпечує головний розпорядник бюджетних коштів, досягнення мети бюджетної програми, виконання завдань бюджетної програми, висвітлюють обсяг і якість надання публічних послуг (пункт 5 статті 20 Бюджетного кодексу України [3])

Згідно із абзацом другим пункту 3 Загальними вимогами до визначення результативних показників бюджетних програм, затвердженого наказом Міністерства фінансів України від 10.12.2010 № 1536 (далі – Наказ № 1536) [23] результативні показники використовуються для проведення оцінки ефективності бюджетної програми, у тому числі ефективності надання послуг, гарантованих державою, інших послуг, що надаються фізичним та юридичним особам органами державної влади, органами місцевого самоврядування та підприємствами (установами, організаціями), яким держава делегувала право надання відповідних послуг.

Аналізом напрямів використання бюджетних коштів за КПКВК 2805010 та 2805060 та результативних показників затрат виявлено їх фактичне спрямування у понад 95% на утримання установ та організацій, які входять до сфери управління Держлісагентства (виплата заробітної плати, сплата за комунальні послуги тощо).

Якщо зважати на актуальні проблеми та напрями розвитку в лісовій галузі, визначені прогнозними документами (проектом Стратегії сталого розвитку та інституційного реформування лісового та мисливського господарства України на період до 2022 року [20,42]) та основні функції Держлісагентства щодо збереження і відновлення лісів, забезпечення функціонування лісової охорони та мисливського господарства тощо, то результативні показники мають бути узгоджені із програмними та стратегічними документами, характеризувати найважливіші аспекти очікуваного результату висвітлювати ефект, який отримують економіка та суспільство завдяки діяльності головного розпорядника та відповідального виконавця бюджетних програм.

Завдяки результативним показникам передбачається проведення оцінки впливу на економічний та соціальний розвиток, ефективність надання державних послуг, тобто забезпечення Держлісагентством збереження і відновлення лісів, функціонування лісової охорони та мисливського господарства.

Водночас аналіз результативних показників паспортів вказаних бюджетних програм засвідчив невідповідність їх нормам пункту 4 Наказу № 1536 [23], зокрема показники продукту, ефективності та якості не передають реалістичність, актуальність і суспільну значущість бюджетної програми.

Зокрема не показують результати ефективності використання лісових ресурсів, розвиток лісосировинної бази, результативність проведення заходів з відновлення лісів, підвищення їх продуктивності, заліснення малопродуктивних земель, ведення лісового господарства, охорони і захисту лісів у лісовому фонді тощо.

Відповідно до пункту 5 Наказу № 1536 [23] показники продукту мають характеризувати результати діяльності головного розпорядника за відповідний бюджетний період у межах бюджетної програми, можуть відображати обсяг виробленої продукції, наданих публічних послуг чи виконаних робіт, кількість осіб, яким надано публічні послуги.

Показники ефективності мають характеризувати економність при витрачанні бюджетних коштів, ефективність надання державних послуг,

співвідношення між одержаним продуктом і витраченим ресурсом та визначаються як витрати ресурсів на одиницю показника продукту, відношення кількості вироблених товарів (виконаних робіт, наданих послуг) до витраченого обсягу ресурсу.

Крім того, показники якості мають характеризувати, зокрема динаміку **досягнення мети та виконання завдань** бюджетної програми, відповідність створеного продукту установленим стандартам (нормативам), висвітлюють послаблення негативних чи посилення позитивних тенденцій в економіці (відповідній сфері діяльності), користь для суспільства від реалізації бюджетної програми.

Проте у показниках продукту, ефективності та якості взагалі відсутня інформація про результати реалізації Держлісагентством державної політики у галузі мисливського господарства та забезпечення збереження і відновлення лісів.

Натомість містять інформацію про опрацьовану кореспонденцію, проведених перевірок, вчасність виконання доручень, рівень усунення порушень тощо.

Отже невідповідність результативних показників нормам визначених законодавством [23] не дає змоги оцінити ефективність реалізації державної політики у сфері лісового та мисливського господарства, ефективного використання бюджетних коштів, досягнення мети і виконання завдань визначених бюджетними програмами та результати виконання Держлісагентством своїх основних функцій і завдань, передбачених положенням та стратегічними документами.

Гіпотеза. Зволікання Держлісагентством із запровадженням порядку використання коштів, які надходять від реалізації користувачам мисливських угідь ліцензій може призвести до їх накопичення, що своєю чергою не сприятиме охороні та відтворенню державного мисливського фонду.

Відповідно до підпункту 4 пункту 4 Положення № 521 [19] Держлісагентство здійснює державне управління в галузі ведення лісового і мисливського господарства, а також державного контролю за дотриманням вимог нормативно-правових актів щодо ведення лісового господарства (крім державного контролю з карантину рослин та у сфері захисту рослин).

Абзацом третім статті 36 Закону України «Про мисливське господарство та полювання» [7] визначено, що *кошти від реалізації користувачам мисливських угідь ліцензій зараховуються на рахунок центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері лісового та мисливського господарства, і використовуються на охорону та відтворення державного мисливського фонду.*

Зазначені кошти включаються до кошторису доходів і видатків центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері лісового та мисливського господарства, і на цю суму зменшується обсяг його фінансування за рахунок Державного бюджету України.

За даними центрального апарату Держлісагентства за КПКВК 2805060 станом на 01.01.2016 рахувався залишок коштів спеціального фонду в сумі 9 356,0 тис. грн. Протягом 2016-2018 років за вказаним КПКВК надійшло коштів від територіальних органів Держлісагентства від реалізації ліцензій на добування мисливських тварин в загальній сумі 32 972,7 тис. гривень.

Залишок коштів спеціального фонду від реалізації ліцензій на добування мисливських тварин станом на 01.07.2019 року становив 42 328,7 тис. гривень.

Головне управління Державної казначейської служби України у м. Києві листом від 31.07.2019 № 07-08.10-06/6247 попередило Держлісагентство про неналежне виконання бюджетного законодавства, а саме пункту 8.4 Порядку відкриття та закриття рахунків у національній валюті в органах Державної казначейської служби України [24], затвердженого наказом Міністерства фінансів України від 22.06.2012 № 758 (далі – Порядок № 758), яким визначено, що у разі відсутності у поточному бюджетному періоді бюджетних асигнувань за відповідним кодом програмної класифікації видатків та кредитування державного та місцевих бюджетів, бюджетні рахунки для операцій клієнтів, в тому числі бюджетні рахунки для зарахування власних надходжень бюджетних коштів, закриваються на підставі наданих клієнтами заяв на закриття рахунків.

В зв'язку з чим платіжним дорученням від 08.08.2019 № 47 залишок коштів в сумі 42 328,7 тис. грн було перераховано з КПКВК 2805060 на КПКВК 2805010 [25].

Крім того, протягом 2017-2018 років та I півріччя 2019 року за КПКВК 2805010 також надходили кошти від територіальних органів Держлісагентства від реалізації ліцензій на добування мисливських тварин в загальній сумі 11 283,4 тис. гривень.

Тобто на рахунках Держлісагентства протягом періоду аудиту накопичувалися та обліковуються станом на 01.07.2019 року кошти від реалізації ліцензій на добування мисливських тварин в загальній сумі **53 612,1 тис. грн**, які не використовуються.

На питання щодо причин накопичення залишків зазначених надходжень по спеціальному фонду Держлісагентства за КПКВК 2805010 та за КПКВК 2805060 начальник відділу бухгалтерського обліку та звітності Держлісагентства Байраківська Г.Б. зазначила, що вказані кошти не використовувались протягом періоду аудиту у зв'язку з відсутністю затвердженого порядку їх використання [26].

Держлісагентство супровідним листом від 10.04.2018 № 12-11/2811-18 надіслало до Мінагрополітики для розгляду та прийняття в установленому порядку проект наказу Міністерства аграрної політики та продовольства України «Про затвердження Порядку акумулювання, перерозподілу та використання коштів спеціального фонду від реалізації користувачам мисливських угідь ліцензій на добування мисливських тварин».

Мінагрополітики супровідним листом від 10.10.2018 № 37-13-10/23033 направило проект зазначеного наказу на погодження до Мінфіну та Держказначейства.

Держказначейство та Мінфін надали свої зауваження листами від 22.10.2018 № 16-08/343-17222 та від 05.11.2018 № 08010-05-5/28598.

Держлісагентство супровідним листом від 17.04.2019 № 03-14/2978-19 надіслало до Мінагрополітики доопрацьований проєкт наказу.

Мінагрополітики супровідними листами від 22.05.2019 № 37-13-10/12005 та № 37-13-10/12006 направило проєкт зазначеного наказу на погодження до Мінфіну та Держказначейства.

Мінфін та Держказначейство повторно надали свої зауваження листами від 29.05.2019 № 08010-05-5/14000 та від 24.06.2019 № 16-06-06/10889.

Тобто станом на момент завершення аудиту Порядок акумулювання, перерозподілу та використання коштів спеціального фонду від реалізації користувачам мисливських угідь ліцензій на добування мисливських тварин відсутній [27].

Отже, відсутність порядку акумулювання, перерозподілу та використання коштів спеціального фонду від реалізації користувачам мисливських угідь ліцензій на добування мисливських тварин призвела до накопичення більше 53 млн грн та неможливості їх використання задля зменшення навантаження на Державний бюджет України.

Гіпотеза. Діяльність Держлісагентства та обласних управлінь лісового та мисливського господарства не сприяла ефективному здійсненню державного управління і контролю у галузі лісового та мисливського господарства, використанню бюджетних коштів і лісових ресурсів, розвитку лісосировинної бази та ставить під сумнів дієвість наявної структури територіальних органів Держлісагентства.

Брак відповідних регламентів і порядків призводить до ускладнення функціонування у Держлісагентстві цілісної системи внутрішнього контролю.

1. Відповідно до діючого у періоді аудиту Положення № 521 [19] Держлісагентство є центральним органом виконавчої влади, діяльність якого спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України через Міністра аграрної політики та продовольства і який реалізує державну політику у сфері лісового та мисливського господарства.

Основні завдання Держлісагентства полягали у реалізації державної політики у сфері лісового та мисливського господарства та внесенні на розгляд Міністра аграрної політики та продовольства пропозицій щодо забезпечення формування державної політики у сфері лісового та мисливського господарства. Однак, внаслідок не розподілення на жодний структурний підрозділ Держлісагентства обов'язку подання до Мінагрополітики пропозицій щодо пріоритетів своєї діяльності на наступний рік¹, такі пропозиції до Мінагрополітики не надавались, а плани роботи Держлісагентства на 2017-2018 роки складені без визначених Мінагрополітики пріоритетів діяльності.

¹ Пункт 5.2. наказу Мінагрополітики від 27.02.2012 № 86 «Про затвердження Порядку взаємодії Міністерства аграрної політики та продовольства України з центральними органами виконавчої влади, діяльність яких спрямовується та координується Кабінетом Міністрів України через Міністра аграрної політики та продовольства України».

2. Аудитом встановлено, що не дивлячись на те, що наказом Держлісагентства від 25.04.2013 № 114 «Про організацію системи внутрішнього контролю в Держлісагентстві України» (далі – Наказ № 114) [36] регламентований порядок організації та здійснення внутрішнього контролю, в Держлісагентстві не створено єдиної комплексної системи внутрішнього контролю, а функціонують лише окремі його елементи, що негативно впливає на ефективність реалізації завдань та функцій.

Відповідно до Інструкції з організації системи внутрішнього контролю Державного агентства лісових ресурсів України, Республіканського комітету Автономної Республіки Крим з лісового і мисливського господарства, обласних управлінь лісового і мисливського господарства, підприємств, установ та організацій, що належать до сфери управління Державного агентства лісових ресурсів України, затвердженої Наказом № 114 (далі – Інструкція № 114), розробка та затвердження адміністративних регламентів процесів, які здійснюються у Держлісагентстві, є початковим етапом створення системи внутрішнього контролю.

Адміністративні регламенти Держлісагентства передбачають встановлення стратегічних цілей, які необхідно досягнути за результатами реалізації відповідного процесу, опис процесів та операцій, що здійснюються в рамках виконання відповідної функції та її виконавців, схеми документообігу за відповідною функцією, процесом, перелік нормативно-правових актів та програмно-технічних комплексів, які використовуються при здійсненні процесів та операцій. Однак, незважаючи на вимоги п. 4 Наказу № 114 [36] щодо забезпечення неухильного виконання Інструкції № 114 [36], керівниками самостійних структурних підрозділів апарату Держлісагентства адміністративні регламенти виконання функцій не розроблені.

Вимогами частини третьої статті 26 Бюджетного кодексу України [3] та пункту 4 постанови Кабінету міністрів України від 12.12.2018 №1062 «Про затвердження Основних засад здійснення внутрішнього контролю розпорядниками бюджетних коштів та внесення змін до постанови Кабінету міністрів України від 28.09.2011 № 1001» (далі – Постанова № 1062) [11] передбачено, що функція щодо організації та забезпечення здійснення внутрішнього контролю в Держлісагентстві покладена на його керівника. Очолює Держлісагентство та здійснює керівництво його діяльністю Голова Держлісагентства, який має двох заступників, у тому числі одного першого². Наказом Держлісагентства від 02.12.2016 № 449 «Про розподіл обов'язків між Головою Держлісагентства, його першим заступником та заступником Голови» затверджено розподіл обов'язків між керівництвом Держлісагентства. Однак, із 10.11.2017 обов'язки між керівництвом фактично не розподілялись, оскільки із цього часу керівництво Держлісагентства складалося лише із заступника Голови.³

² Пункти 10-12 Положення № 521

³ Посада Голови є вакантною з 10.11.2017, а його першого заступника – з 03.05.2017.

Отже, причинами незапровадження в Держлісагентстві цілісної та ефективної системи внутрішнього контролю є тривала неукомплектованість посад керівного складу Держлісагентства та послаблений контроль за виконанням управлінських рішень.

3. Відповідно до Положення № 521 [19], за Держлісагентством закріплено 35 функцій на виконання яких уповноважено Держлісагентство відповідно до визначення основних завдань. Дослідженням встановлено, що функція Держлісагентства щодо ведення державного кадастру мисливських тварин, що перебувають на території України не виконується. Незважаючи на те, що ця функція передбачена також ст. 6-1 Закону України «Про мисливське господарство та полювання» від 22.02.2000 № 1478-III [7], нормативно-правове регулювання забезпечення виконання цієї функції відсутнє. Зокрема відсутні нормативні документи, які регламентують порядок ведення державного кадастру мисливських тварин, що перебувають на території України, його призначення, склад документації, періодичність проведення заходів щодо наповнення, тощо.

Отже, через відсутність нормативно-правового регулювання не може розпочатись реалізація функції Держлісагентства щодо ведення державного кадастру мисливських тварин, що перебувають на території України.

4. Держлісагентство, відповідно до покладених на нього завдань, забезпечує функціонування державної лісової охорони, основними завданнями якої є здійснення державного контролю за додержанням лісового законодавства та забезпечення охорони лісів від пожеж, незаконних рубок, захист від шкідників і хвороб, пошкодження внаслідок антропогенного та іншого шкідливого впливу.

Відповідно до статті 40 Закону України від 22.02.2000 № 1478-III «Про мисливське господарство та полювання» (далі – Закон № 1478-III) [7], статті 89 Лісового кодексу України (далі – ЛК України) [5] та пункту 1 Положення про державну лісову охорону, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 16 вересня 2009 № 976 (далі – Положення № 976) [12] державна лісова охорона (далі - держлісоохорона) діяла у складі Держлісагентства, обласних управлінь лісового та мисливського господарства і підприємств, установ та організацій, що належать до сфери управління Держлісагентства.

ЛК України (ст. 91) [5] та Положенням № 976 (п. 7) [12] держлісоохороні надано повноваження складати протоколи та розглядати відповідно до законодавства справи про адміністративні правопорушення, правопорушення у сфері охорони, захисту, використання та відтворення лісів а також у галузі мисливського господарства та полювання, визначати за затвердженими таксами і методиками розмір збитків, завданих лісовому або мисливському господарству, направляти у відповідні державні органи матеріали про притягнення осіб до дисциплінарної, адміністративної і кримінальної відповідальності, подавати позови до суду про відшкодування збитків, завданих

внаслідок порушення законодавства у галузі лісового і мисливського господарства та полювання.

Порядок провадження у справах про адміністративні правопорушення у галузі лісового та мисливського господарства регламентований Кодексом України про адміністративні правопорушення від 07.12.1984 № 8073-X (далі – КУпАП) [1], іншими законами України та Інструкцією з оформлення органами Державного комітету лісового господарства України матеріалів про адміністративні правопорушення, затвердженою наказом Державного комітету лісового господарства України від 31.08.2010 № 262, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 29.09.2010 за № 863/18158 [37].

Стаття 107 ЛК України [5] та стаття 43 Закону № 1478-III [7] зобов'язують підприємства, установи, організації і громадян відшкодовувати шкоду, заподіяну ними внаслідок порушення законодавства у галузі лісового або мисливського господарства та полювання, у розмірах і порядку, визначених законодавством України.

Відповідно до підпункту 8 пункту 11 Загального положення про юридичну службу міністерства, іншого органу виконавчої влади, державного підприємства, установи та організації, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 26.11.2008 № 1040 [13], яке регулює питання діяльності юридичної служби міністерства, іншого центрального органу виконавчої влади та їх територіальних органів а також державного підприємства, юридичні служби підприємств, що входять до сфери управління Держлісагентства організовують претензійну та позовну роботу, проводять аналіз її результатів.

Повноваження щодо здійснення контролю та координацію діяльності юридичних служб територіальних органів та підприємств Держлісагентства⁴ покладені юридичний відділ Держлісагентства. Відповідно до пункту 11 Положення № 521 [19] Голова Держлісагентства у межах повноважень, передбачених законом, організовує та контролює виконання в апараті Держлісагентства та його територіальних органах Конституції та законів України, актів Президента України та Кабінету Міністрів України, наказів Мінагрополітики.

Відповідно до звітів Держлісагентства про притягнення осіб до адміністративної відповідальності (форма № 1-АП зведена), за період 2016-2018 року під час складання протоколів про адміністративне правопорушення держлісоохороною за затвердженими таксами та методиками проведено обрахунок розміру збитків, завданих лісовому та мисливському господарству, на загальну суму 60 762,0 тис. гривень.

За цей період винними в скоєнні адміністративного правопорушення відшкодовані завдані збитки на загальну суму 21 000,9 тис. гривень.

Порівняльний аналіз установленої держлісоохороною та відшкодованої винними особами матеріальної шкоди, завданої внаслідок порушення

⁴ Пункт 6.17 розділу VII Положення про юридичний відділ, затвердженого т.в.о. Голови Держлісагентства Х.В. Юшкевич 16.02.2017.

законодавства у галузі лісового і мисливського господарства та полювання за 2016 – 2018 роки наведений у *таблиці 1*.

Таблиця 1

Порівняльний аналіз установленої держлісоохороною та відшкодованої винними особами матеріальної шкоди, завданої унаслідок порушення законодавства у галузі лісового і мисливського господарства та полювання за 2016 – 2018 роки

Порушення законодавства	2016	2017	2018	2016-2018
Установлено, тис. грн.	16 309,4	26 692,6	17 760,0	60 762,0
Відшкодовано, тис. грн.	6 242,3	8 144,7	6 613,9	21 000,9
Відшкодовано, %	38,3	30,5	37,3	34,6
Абсолютне відхилення, тис. грн.	10 067,1	18 547,9	11 146,1	39 761,1

Установлена сума завданої лісовому та мисливському господарству шкоди за період 2016-2018 роки та стан її відшкодування наведена на рисунку 1.

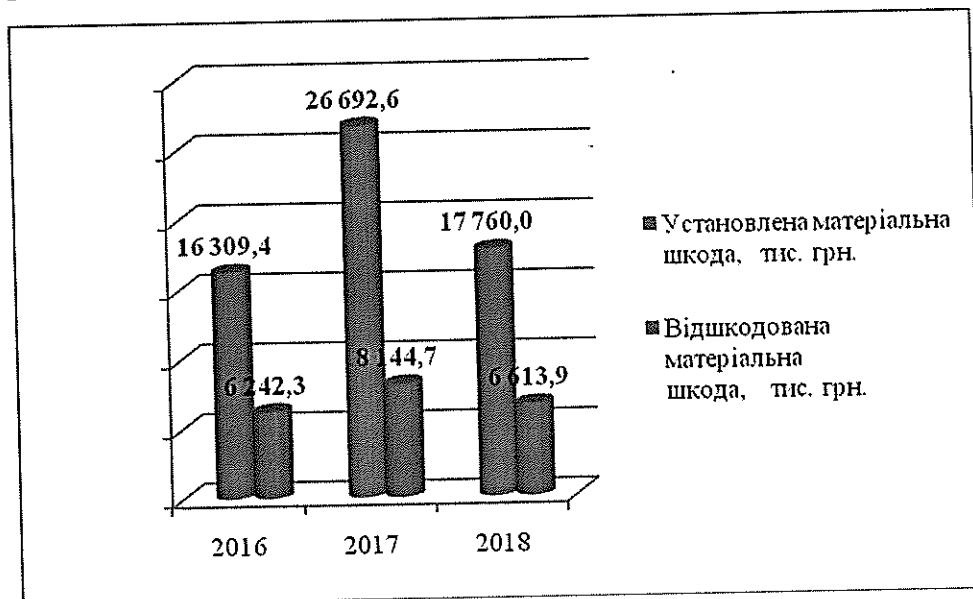

Рис. 1. Установлена сума завданої лісовому та мисливському господарству шкоди за період 2016-2018 роки та стан її відшкодування

Відповідно до Положення № 976 [12], одним із **основних завдань держлісоохорони є забезпечення охорони лісів від незаконних рубок.**

За 2016-2018 роки та 9 місяців 2019 року відповідно до інформації Держлісагентства **незаконні рубки становлять 162 314 куб. метрів загальною вартістю заподіяної шкоди лісу 1 млрд. грн. з яких невстановленими особами – 138 010 куб. метрів загальною вартістю заподіяної шкоди лісу 0,8 млрд. гривень [28].**

Зборами інформацій, проведеними міжрегіональними територіальними органами Держаудитслужби у низки обласних управлінь лісового та мисливського господарства, природних парках та заповідниках, а також за результатами державних фінансових аудитів діяльності державних

лісогосподарських підприємств підтверджено факти незаконних рубок лісових ресурсів [1-24].

Крім того, під час аудитів виявлено факти пошкодження/псування родючого шару землі та знищення лісових ресурсів через незаконний видобуток бурштину [1, 2, 22].

Зокрема, через такі дії у Житомирській області пошкоджено 374,75 га лісових ресурсів, розмір шкоди становив 34,7 млн грн, у Рівненському природному заповіднику – 60,89 га на суму 11,9 млн грн та у Волинській області – 16 га на суму 4,6 млн гривень.

Згідно статті 65 КУпАП на даний час штраф за незаконну порубку, пошкодження та знищення лісових культур і молодняка громадянами складає від 0,5 до 1,0 тис. грн, посадовими особами – від 2,6 до 5,1 тис. гривень.

Довідково: штрафи за порушення трудового законодавства України є колосальними, а саме: за фактичний допуск працівника до роботи без оформлення, виплату заробітної плати без обліку ЄСВ, оформлення на неповний робочий час при фактичній роботі повного робочого часу – штраф 96 тис.грн.; за недопуск до проведення перевірки з питань виявлення порушень щодо допуску працівника без оформлення, виплати зарплати без обліку ЄСВ – 320 тис.гривень.

Згідно ст. 246 Кримінального кодексу України кримінальна відповідальність за незаконну порубку [6] (або незаконне перевезення, зберігання, збут лісу) настає при істотній шкоді, розмір якої становить понад 20 тис. грн (тобто, за незаконну порубку шкода якої складає до 20,0 тис. грн, правоохоронними органами кримінальне провадження не буде реєструватись, відповідно оперативно-розшукові та слідчі дії можуть не проводитись, що не сприяє встановленню винних осіб).

Протягом січня-квітня 2019 року згідно ст. 246 Кримінального кодексу України [6] кримінальна відповідальність наступала після настання шкоди в розмірі 2,5 млн. гривень.

Для прикладу, збором інформації у Волинському обласному управлінні лісового та мисливського господарства встановлено, що площа вкрита лісом підприємств Держлісагентства Волинської області станом на 30.06.2019 становить 590,2 тис. га.

Разом з тим, середня кількість штатних працівників лісової охорони на 1 тис. га лісу складає близько 2 працівників.

Протягом 2016-2018 та I півріччя 2019 року фінансування лісгоспів Волинської області з державного (місцевого) бюджету на захист та охорону лісу не здійснювалось.

За наявності фінансування вказаних видатків, лісгоспами можливе оновлення матеріально-технічної бази, зокрема автомобілів для лісової охорони, пожежних машин, дронів (квадрокоптерів), тощо.

Довідково: лісгоспами Волинської області здійснюються значні затрати на захист та охорону лісу від самовільних рубок, незаконного полювання, пожеж, лісовідновлення та боротьбу із шкідниками та хворобами лісу.

Збором інформації у Волинському ОУЛМГ встановлено, що сума коштів, витрачених лісгоспами на вищевказані заходи, протягом 2016-2018 та I півріччя 2019 року складає 334 млн. гривень. Сума коштів, витрачених на лісовідновлення та лісорозведення складає

113,7 млн. грн. Також, сума понесених витрат на боротьбу зі шкідниками та хворобами лісу – 6,7 млн. гривень.

Дослідженням здійснення контролю за лісовими ресурсами і мисливськими господарствами встановлено, що **незважаючи на те, що згідно з ст.89 Лісового кодексу України [5] та п.1 Положення № 976 [12], держлісохорона має статус правоохоронного органу, проте, механізм впровадження цієї норми відсутній (нормативно-правова база, матеріальна база тощо)**, що призводить до неможливості в повному обсязі виконувати покладені на держлісохорону завдання.

Відповідно до ст.91 Лісового кодексу України [5] та п.7 Положення № 976 [12], **посадові особи держлісохорони мають ряд прав**, серед яких зокрема:

безперешкодно обстежувати в установленому законодавством порядку ліси, що перебувають у власності чи користуванні громадян і юридичних осіб; перевіряти в установленому порядку в громадян і юридичних осіб наявність дозволів та інших документів на використання лісових ресурсів і користування лісами та на право полювання і використання ресурсів державного мисливського фонду;

зберігати, носити і застосовувати спеціальні засоби та зброю в порядку, встановленому законодавством, і використовувати спеціальні транспортні засоби з кольорографічним забарвленням, написом та емблемою.

Для виконання держлісохороною своїх функцій до березня 2017 року був чинний Порядок проведення перевірок при здійсненні державного контролю за додержанням вимог лісового законодавства, затверджений наказом Державного комітету лісового господарства України від 31.08.2010 № 263, зареєстрований в Міністерстві юстиції України (далі – Мін'юст) 17.11.2010 № 1129/18424 (далі – Порядок № 263) [38].

Порядок № 263 скасований розпорядженням Кабінету Міністрів України від 10.03.2017 № 169-р «Про скасування деяких наказів міністерств та інших центральних органів виконавчої влади», як такий, що не відповідає Закону України від 05.04.2007 № 877-V «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності».

Протягом 2017-2018 років та станом на 30.06.2019 відсутній порядок щодо проведення держлісохороною державного контролю за додержанням вимог лісового законодавства.

Держлісагентством розроблено проєкт постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження критеріїв, за якими оцінюється ступінь ризику від провадження господарської діяльності у сфері охорони, захисту, використання та відтворення лісів і визначається періодичність проведення планових заходів державного контролю за додержанням нормативно-правових актів щодо ведення лісового господарства Державним агентством лісових ресурсів» та листом від 23.07.2019 № 08-13/5688-19 надіслало до Мінагрополітики для розгляду і погодження. Офіційних пропозицій та зауважень до проєкту акта не надходило. На даний час Держлісагентство зазначений проєкт постанови планує надіслати до Мінекоенерго [28].

Проте, відсутність на даний час законодавчих механізмів щодо реалізації цих прав, не дозволяє Держлісохороні виконувати покладені на них завдання, що в свою чергу не сприяє якісному контролю за збереження лісових ресурсів (у т. ч., що перебувають у власності чи користуванні громадян і юридичних осіб), призводить до збільшення кількості порушень природоохоронного законодавства (у т. ч. незаконних рубок) та не дозволяє в повному обсязі стягувати з винних осіб завдані ними збитки.

Отже, недосконале законодавство щодо кримінальної та адміністративної відповідальності за незаконну порубку лісу (до квітня 2019 року), велика площа лісових масивів в розрахунку на 1 штатного працівника лісової охорони та відсутність фінансування з державного бюджету на захист та охорону лісу не сприяло зменшенню випадків незаконних (самовільних) рубок і браконьєрства та призвело до шкоди в сумі 1 млрд грн, з яких невстановленими особами 0,8 млрд гривень.

5. Відповідно до підпунктів 6, 7 пункту 1 статті 6 Закону України «Про управління об'єктами державної власності» [8] Держлісагентство, як уповноважений державою орган управління наділений повноваженнями щодо здійснення контролю за виконанням фінансового плану підприємствами, що належать до сфери його управління та проведення моніторингу їх фінансової діяльності, зокрема виконання показників фінансових планів.

Фінансовий план є основним плановим документом підприємства, відповідно до якого воно отримує доходи і здійснює видатки, визначає обсяг та спрямування коштів для виконання своїх функцій протягом року відповідно до установчих документів⁵. Звіт про виконання фінансового плану підприємство подає суб'єкту управління в паперовому та електронному вигляді разом з пояснювальною запискою щодо результатів діяльності із зазначенням значних відхилень фактичних показників від планових⁶.

Під час аудиту проведено аналіз здійснення Держлісагентством контролю за виконанням фінансового плану підприємствами, що належать до сфери його управління.

За результатами аналізу встановлено, що внаслідок відсутності внутрішнього регламенту цього процесу, мало місце прийняття Держлісагентством звітів про виконання фінансових планів без зазначення у пояснювальній записці причин значних відхилень фактичних показників від планових.

Так, пояснювальні записки до звітів про виконання Державним підприємством «Лісомисливське господарство «Звірівське» (далі - ДП «ЛМГ «Звірівське») фінансових планів за 2018 рік, I та II квартали 2019 року не містять пояснення щодо причин значних відхилень низки фактичних показників від планових.

⁵ Пункт 2 статті 75 Господарського кодексу України.

⁶ Пункт 11 Порядку складання, затвердження та контролю виконання фінансового плану суб'єкта господарювання державного сектору економіки, затвердженого наказом Міністерства економічного розвитку і торгівлі України від 02.03.2015 № 205 (зі змінами) зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 19.03.2015 за № 300/26745.

Значні відхилення фактичних та планових показників виконання фінансових планів ДП «ЛМГ «Звірівське» за 2018 рік, I та II квартали 2019 року наведені у *таблиці 2*.

Таблиця 2

Значні відхилення фактичних та планових показників виконання фінансових планів ДП «ЛМГ «Звірівське» за 2018 рік, I та II квартали 2019 року

Звітний період	Рядок фінансового плану Розділу I. (Формування фінансових результатів)	Запланований показник, тис. грн.	Фактичний показник, тис. грн.	Абсолютне відхилення, тис. грн.
2018 рік	1010 (Собівартість реалізованої продукції)	(7 272,0)	(10 892,0)	3 620,0
	1011 (Витрати на сировину та основні матеріали)	(2 800,0)	(5 756,0)	2 956,0
	1020 (Валовий прибуток (збиток))	(5 372,0)	(9 113,0)	3 741,0
	1086 (Інші операційні витрати)	(10 266,0)	(7 032,0)	3 234,0
усього				13 356,0
I квартал 2019	1010 (Собівартість реалізованої продукції)	(1 320,0)	(4 359,0)	3 039,0
	1016 (Витрати, що здійснюються для підтримання об'єкта в робочому стані)	відсутній	(2 417,0)	2 417,0
	1020 (Валовий прибуток (збиток))	(320,0)	(3 091,0)	2771,0
	1070 (Інші операційні доходи)	4 700,0	6 311,0	1 611,0
	1086 (Інші операційні витрати)	(3 895,0)	(2 821,0)	1 074,0
II квартал 2019	1010 (Собівартість реалізованої продукції)	(2 270,0)	(8 049,0)	5 779,0
	1018 (Інші витрати)	відсутній	(4 739,0)	4 739,0
	1020 (Валовий прибуток (збиток))	138	(3 892,0)	4 030,0
	1070 (Інші операційні доходи)	2 873,0	8 939,0	6 066,0
	1080 (Інші операційні витрати)	2 526,0	4 306,0	1 780,0
усього I півр. 2019				33 501,0
разом				46 857,0

Враховуючи викладене, через відсутність внутрішнього регламенту щодо здійснення контролю за виконанням фінансового плану підприємствами, що належать до сфери його управління та проведення моніторингу їх фінансової діяльності, зокрема виконання показників фінансових планів, послаблений контроль Держлісагенства за виконанням ДП «ЛГ «Звірівське» фінансового плану за 2018 рік та за I півріччя 2019 року, підприємство без обґрунтованих пояснень понесло незаплановані фінансовим планом витрати на загальну суму 7 156,0 тис. грн. та не надало причин інших значних відхилень показників фінансових планів на загальну суму 39 401,0 тис. гривень.

Отже, в Держлісагентстві не створено єдиної комплексної системи внутрішнього контролю, а функціонують лише окремі його елементи що негативно впливає на ефективність реалізації завдань та функцій.

Через брак відповідних регламентів і порядків Держлісагентство не може реалізувати функції щодо:

ведення державного кадастру мисливських тварин, що перебувають на території України, послаблений контроль за виконанням фінансових планів підприємствами, що належать до сфери управління Держлісагентства, при здійсненні поточного контролю за станом дебіторської заборгованості не враховується інформація щодо термінів виникнення/прострочення відповідних сум дебіторської заборгованості у розрізі підприємств галузі.

Гіпотеза. Відсутність у більшості державних лісгосподарських підприємств правовстановлюючих документів на земельні ділянки лісового фонду, може призвести до безоплатної їх передачі у користування або незаконного відчуження на користь інших осіб.

Відповідно до інформації наданої Держлісагентством станом на 01.01.2019 загальна площа земель лісового фонду, що перебувають у постійному користуванні лісгосподарських підприємств становить 7 609,3 тис. гектарів, площа земель, на яку видані документи, що засвідчують права на користування земельними ділянками, становила 4 019,7 тис. га або 52% від загальної площі [29].

Крім того, станом на 01.01.2019 укладено договори на виготовлення правовстановлюючих документів на земельну ділянку на площу 1 502,3 тис. га, що становить 19,7% від загальної площі [29].

Як засвідчило аудиторське дослідження, Держлісагентство із року в рік у бюджетних запитах вказує потребу у фінансуванні на виготовлення правовстановлюючих документів на земельні ділянки. Проте кошти з державного бюджету не виділялись, що є основною перепорою у оформленні права постійного користування земельними ділянками. Водночас висока вартість робіт, що потребує значних вкладень підприємствами, що також являється перепорою у оформленні прав.

При цьому за 2016-2018 роки у зв'язку з відсутністю державних актів на право користування було вилучено земельні ділянки загальною площею 40,89 тис. га [29].

Для прикладу, на земельні ділянки лісгосподарського призначення, які відповідно до матеріалів лісовпорядкування знаходяться в користуванні Василівського лісництва ДП «Пологівське ЛМГ» (Запорізька область), на підставі розпорядження голови Василівської районної державної адміністрації від 24.01.2009 №44, Національному парку «Великий Луг» видано державні акти від 29.07.2009 серія ЯЯ за №1144829 та №1144832 на право постійного користування земельними ділянками, загальною площею 64 га⁷.

Також, під час дослідження Публічної кадастрової карти з'ясовано, що невстановленими особами сформована земельна ділянка (кадастровий № 2320986600:03:003:0001), на якій розташований квартал №20, виділи 1;4-12, Василівського лісництва площею 20 га та 2 земельні ділянки (кадастровий

⁷ на території Скельківської сільської ради, в кварталі №18, виділи 1-9;13-17; площа 49,4 га – кадастровий № 2320986600:02:004:0020, виділи 10;11;12;18;19;20, площа 14,6 га – кадастровий №2320986600:02:053:0002.

№2320986600:03:041:0002, кадастровий № 2320986600:02:051:0001), на який розташований квартал №41, виділи 1-30 Василівського лісництва площею 66 га.

У ДП «Кремінське ЛМГ» (Луганська область) на 21,9 тис. га або 51,5% земель лісового фонду відсутні правовстановлюючі документи.

Крім того, відсутність правовстановлюючих документів на земельні ділянки у двох держлісгоспів Закарпатської області призвело до відчуження земельних лісових ділянок, що перебували в державній власності загальною площею 7,7 га. Усього на території Закарпатської області у такий спосіб вже відчужено **154** земельні ділянки загальною площею **120,1 га**.

За результатами збору інформації у природному заповіднику «Дніпровсько-Орільський» (Дніпропетровська область) встановлено накладки на План лісонасаджень заповідника (по матеріалах лісовпорядкування 2004 року) та наданих роздруківок з електронної бази публічної кадастрової карти України та державні акти заповідника.

Зокрема, Публічному акціонерному товариству «Дніпровський металургійний комбінат» ділянці присвоєно кадастровий номер 1210400000:03:035:0039 на земельну ділянку площею орієнтовно **105,8 га**, яка перебувала у постійному користуванні природного заповідника «Дніпровсько-Орільський».

На звернення заповідника до Головного управління Держгеокадастру у Дніпропетровській області, поінформовано, що у зв'язку із відсутністю закріплених на місцевості меж заповідника, встановити факт відведення земельної ділянки публічному акціонерному товариству «Дніпровський металургійний комбінат» за рахунок земель природно-заповідного фонду заповідника не вбачається можливим.

Для з'ясування причин не присвоєння земельним ділянкам заповідника кадастрових номерів головний природознавець заповідника Акулова І.А. повідомила, що природний заповідник «Дніпровсько-Орільський» має Державні Акти на право постійного користування землею, які були виготовлені в 1992 році і зареєстровані в Книзі записів держаних актів відповідних районів, а відповідно до норм законодавства право постійного користування землею залишаються чинними і підлягають заміні у разі добровільного звернення громадян або юридичних осіб.

З огляду на викладене, невжиття Держлісагентством та державними лісгосподарськими підприємствами дієвих та своєчасних заходів з виготовлення та отримання правовстановлюючих документів на земельні ділянки лісового фонду призводить до їх відчуження на користь інших юридичних чи фізичних осіб.

Гіпотеза. Невжиття Держлісагентством та його структурами своєчасних заходів для боротьби із розповсюдженням шкідників (спрощення механізму відведення у рубки пошкоджених насаджень, вдосконалення нормативно-правової бази системи заходів з поліпшення санітарного стану лісів тощо) може призвести до пошкодження або повного вичерпання лісових ресурсів.

Так, за інформацією Держлісагентства станом на 01.01.2019 656 тис. га лісових ресурсів уражені шкідниками та хворобами, що відповідно призвело до їх всихання/пошкодження, у тому числі хвойні насадження пошкоджені стовбуровими шкідниками – 61 тис. га [30].

Задля з'ясування причин такої ситуації, зокрема лісгоспами Волинської області, на території яких станом на 01.12.2019 року уражено близько 28,3 тис. га лісових ресурсів, протягом 2017-2018 років укладались договори із Поліським філіалом УкрНДІЛГА щодо проведення науково-дослідних робіт на території лісів Волинської області по темі: «Моніторинг процесів розвитку сучасних патогенних комплексів та масового всихання соснових лісів» [1].

За результатами вказаних досліджень встановлено, що комплекс шкідників і хвороб, поширений у сосняках лісгоспів Волинської області, є безпрецедентним (до цього невідомим) лісопатологічним явищем. До його складу входять багато видів ксилофагів (здебільшого – з родини Короїдів) та занесені ними на сосну офіостомові гриби.

Результати проведених спеціалістами Поліського філіалу УкрНДІЛГА наукових досліджень та враховуючи численні публікації науковців засвідчено у засобах масової інформації, що на даний час нормативно-правова база щодо заходів з поліпшення санітарного стану лісів України неспроможна забезпечити ефективне запобігання поширенню осередків масового розмноження верхівкового короїда.

Дослідженнями попередніх років доведено безперспективність застосування для знищення короїдів хімічних заходів боротьби, викладки ловчих дерев і феромонних пасток. Природно-кліматичні умови останніх років, демонстрували стійку тенденцію до потепління та наростання посушливості, що не сприяє зменшенню шкідників.

На нинішньому етапі базовою складовою заходів з поліпшення санітарного стану лісів залишаються санітарні рубки. При цьому, через обмеження нормативної бази, домінування традиційної системи заходів з поліпшення санітарного стану лісів, **санітарні рубки переважно виконують роль заходу ліквідації наслідків всихань і меншою мірою – їхнього попередження.**

Зокрема, можна виділити такі основні недоліки нормативно-правової бази щодо здійснення санітарних рубок:

переважне застосування в осередках всихання сосняків вибіркового санітарних рубок із вилученням лише сухостою згідно з чинними Санітарними правилами (вибірково санітарні рубки) є ефективними лише за наявності дрібних осередків на початковій стадії спалаху масового розмноження короїдів. Вибірково рубки, які проводять вже після того, як шкідник знищив дерево, неефективні.

у зв'язку з прийняттям Санітарних правил в лісах України в редакції постанови КМУ від 26.10.2016 №756 (надалі – Санітарні правила), проведення заходів з поліпшення санітарного стану лісів ускладнено, а сам процес відведення ділянки до отримання на санітарні рубки на територіях, що належать до природно-заповідного фонду України: природні заповідники,

біосферні заповідники, національні природні парки, регіональні ландшафтні парки, заказники, пам'ятки природи, заповідні урочища **становить тривалий час.**

Довідково: за діючими Санітарними правилами та Законом України «Про природно-заповідний фонд України» від 16.06.1992 № 2456-XII в таких насадженнях для проведення суцільної санітарної рубки необхідно організувати комплексне обстеження із залученням спеціалістів лісозахисну, а в подальшому забезпечити узгодження лімітів та дозволів на спеціальне використання природних ресурсів, що займає тривалий час. (близько 7 тижнів).

Дещо менш тривалий процес відведення в рубку ушкоджених насаджень не в межах природно-заповідного фонду (до 2 тижнів). Так, лісниками здійснюється обстеження уражених ділянок з метою залучення спеціалістів лісозахисту, які проводять комплексне обстеження вказаних ділянок та складають відповідні акти. Згідно наданих дозволів, Волинським обласним управлінням оперативно аналізуються подані запити із документами та надається дозвіл щодо проведення санітарних рубок (близько 2-4 дні).

неможливість здійснення санітарних рубок **свіжозаселених шкідниками дерев**, які за існуючими правилами в рубку відводити не дозволено. Зокрема, згідно чинного законодавства є можливість відводити у суцільні санітарні рубки лише вже повністю всохлі і остаточно згублені шкідником насадження;

заборона згідно статті 39 Закону України «Про тваринний світ» від 13 грудня 2001 року № 2894-III у період від 1 квітня по 15 червня у «сезон тиші», коли відбувається розселення короїдів після зимівлі, **проведення робіт та заходів, які є джерелом підвищеного шуму та неспокою**, зокрема пальба, проведення вибухових робіт, феєрверків, санітарних рубок лісу, використання моторних маломірних суден тощо.

згідно міжнародних сертифікатів відповідності стандартам FSC (які впроваджують в Україні, зокрема в листопаді 2014 року підписано Меморандум про взаєморозуміння між Державним агентством лісових ресурсів України та Лісовою опікунською радою) **забороняється спалювати порубочні рештки**, а згідно дослідження вчених для зменшення ризику ураження ділянок лісу від верхівкового короїда **необхідно спалювати**.

Сьогодні вчені і лісівники багатьох країн світу шукають дієвих та ефективних шляхів локалізації спалаху масового розмноження верхівкового короїда та мінімізації втрат лісосировинного ресурсу.

Проблема розповсюдження шкідника – верхівкового короїда на землях лісгосподарських підприємств області, призводить до всихання та загибелі хвойних лісів, як виробника кисню, середовища для перебування звірів і птахів.

Також, крім негативних екологічних наслідків всихання соснових лісів, спостерігається втрата значних економічних вигод. Зокрема, втрачається товарна деревина, яку вирощували десятки років.

Зокрема, спеціалістами Поліського філіалу УкрНДІЛГА встановлено, що на ранній стадії зараження дерева верхівковим короїдом якість деревини втрачена лише у верхівці, при цьому решта деревини (50-70%) залишається ліквідною.

Так, лісгоспами області, внаслідок передбаченим діючим законодавством тривалим процесом погодженням та відведенням ділянок для здійснення

санітарних рубок (близько 5-7 тижнів) втрачається товарність ліквідної (ділової) деревини, яка стає дров'яною.

Згідно висновків експертів своєчасно невилучений ушкоджений деревний ресурс втрачає від 50 до 75 % своєї реальної ринкової вартості.

Довідково: кількість заготовленої деревини від здійснених суцільних та вибіркових санітарних рубок дерев у Волинській області, уражених шкідниками у 2016-2018 та I півріччі 2019 року становить 2144,5 тис. м³.

Аналізом цін у лісгоспах Волинської області встановлено, що 1 кубометр ділової деревини сосни (пиловника хвойного II сорту діаметром 20-25 см.) у 2016 році коштував 840,0-925,0 грн, у 2017 році – 925,0-1200,0 грн, у 2018 року – 835,0-1325,0 грн та у січні – червні 2019 року (лісоматеріали круглі соснові, клас якості В діаметром 20-24) 1000,0-1410,0 грн.

При цьому вартість дров паливних соснових становила: у 2016 році - 150,0-425,0 грн, 2017 році - 190,0-580,0 грн, 2018 році 220 - 620,0 грн та у січні – червні 2019 року 300,0-786,0 гривень.

Отже, відсутність комплексного підходу з боку Держлісагентства до вирішення питання боротьби із розповсюдженням шкідників (удосконалення відповідної нормативно-правової бази, спрощення механізму відведення у рубки пошкоджених насаджень тощо) призводить до втрати ліквідності деревини або взагалі повного всихання лісових ресурсів.

Гіпотеза. Діюча система електронного обліку деревини не дозволяє запобігати порушенням із лісовими ресурсами та відслідковувати законність походження деревини, яка заготовлена на землях лісового фонду інших лісокористувачів.

За вимогами розпоряджень Кабінету Міністрів України від 16 вересня 2009 року № 1090-р «Про схвалення Концепції створення єдиної державної системи електронного обліку деревини» [21], від 18 листопада 2009 року № 1408-р «Про затвердження плану заходів щодо реалізації Концепції створення єдиної державної системи електронного обліку деревини» [22] із 2012 року у державі має бути створена єдина система обліку деревини (за участі Держлісагентства, Міністерства аграрної політики та продовольства (далі - Мінагрополітики) та Міністерства оборони України (далі - Міноборони)). **Однак, дотепер така система не впроваджена.**

Впровадження єдиної державної системи електронного обліку деревини дало б змогу відстежувати походження будь-якої кількості реалізованої деревини від моменту заготівлі до реалізації (у тому числі за межі України), через що на державному рівні було б значно зменшено ризики потрапляння у обіг деревини сумнівного походження.

Наразі система електронного обліку деревини запроваджена лише на рівні Держлісагентства і функціонує як галузева інформаційно-телекомунікаційна система «Електронний облік деревини Winforstpro-Україна» (надалі – ЕОД).

Однак як засвідчили результати досліджень її функціонування на рівні Держлісагентства є недосконалим та не повною мірою запобігає нелегальному обігу деревини.

Зокрема, збором інформації у обласних управліннях лісового та мисливського господарства у Волинській та Івано-Франківській областях шляхом аналізу інформації отриманої від ДП «Лісогосподарський інноваційно-аналітичний центр» (далі – ДП «ЛІАЦ»), лісогосподарських підприємств, податкових та митних органів, проведено дослідження щодо ефективності функціонування системи електронного обліку деревини.

Результати дослідження засвідчили, що відповідно до пункту 5 Тимчасового порядку видачі сертифіката про походження лісоматеріалів та виготовлених з них пиломатеріалів для здійснення експортних операцій, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 21.12.2005 № 1260 (далі – Тимчасовий порядок) [15] **документом на підставі якого експортер отримує сертифікат є копія (з обов'язковим пред'явленням оригіналу) товарно-транспортної або залізничної накладної про придбання лісо- та пиломатеріалів або лісорубного квитка (для постійних лісокористувачів), яка додається експортером до заяви наданої територіальному органу Держлісагентства.**

За результатами проведеного аналізу отриманих даних від ДП «ЛІАЦ» виокремлено декілька суб'єктів господарювання **Івано-Франківської області**, зокрема, ТОВ «ВУД ЛАМБЕРГ» (код ЄДРПОУ 40293178), ТОВ «МАРІЧЕЙКА» (код ЄДРПОУ 40710991), ТОВ «КУСЕН-ІФ» (код ЄДРПОУ 39680524), ТОВ «І.Ф.П.» (код ЄДРПОУ 39785278), ФОП Марецький Руслан Миронович (ідентифікаційний номер 2723203077), які протягом періоду з 01.01.2016 по 30.06.2019 отримували сертифікати в Управлінні, на підставі товарно-транспортних накладних, виданих ДП «Брошнівське лісове господарство» та ДП «Солотвинське лісове господарство» [5].

Так, протягом вищезазначеного періоду, ТОВ «ВУД ЛАМБЕРГ» отримало 19 Сертифікатів на підставі товарно-транспортних накладних, виданих ДП «Солотвинське лісове господарство», ТОВ «МАРІЧЕЙКА» - 81 Сертифікат на підставі товарно-транспортних накладних, виданих ДП «Брошнівське лісове господарство» та 9 Сертифікатів – на підставі товарно-транспортних накладних, виданих ДП «Солотвинське лісове господарство», ТОВ «КУСЕН-ІФ» - 2 Сертифікати на підставі товарно-транспортних накладних, виданих ДП «Солотвинське лісове господарство», ТОВ «І.Ф.П.» - 3 Сертифікати на підставі товарно-транспортних накладних, виданих ДП «Брошнівське лісове господарство» та 6 Сертифікатів – на підставі товарно-транспортних накладних, виданих ДП «Солотвинське лісове господарство», ФОП Марецький Руслан Миронович – 2 Сертифікати на підставі товарно-транспортних накладних, виданих ДП «Брошнівське лісове господарство».

Однак, згідно інформації, отриманої від ДП «Брошнівське лісове господарство» та ДП «Солотвинське лісове господарство», **співпраця і розрахунки із вищезгаданими суб'єктами господарювання не проводились.**

Отже реалізація на експорт лісо(пило)матеріалів в кількості 11 776,99 м³ (ТОВ «ВУД ЛАМБЕРГ» - 682,55 м³, ТОВ «МАРІЧЕЙКА» - 7 106,37 м³, ТОВ «І.Ф.П.» - 1 394,82 м³, ФОП Марецький Руслан Миронович –

2 593,25 м³), може свідчити про відсутність легального походження лісо(пило)матеріалів.

Аналогічно проведеним дослідженням у Волинській області ТОВ «Гората 1» у період з 28.02.2018 по 31.08.2018 реалізовано (експортовано) лісоматеріалів розпиляних до Польщі у 2018 році в кількості 256,128 м.куб. на загальну суму 618,92 тис. гривень [1].

Згідно ЄРПН податкові накладні, що підтверджують продажі деревини від ТОВ «ФЛОРА ТОРГ» до СГД - не платників ПДВ відсутні, що свідчить про порушення податкового законодавства.

Відповідно до аналізу електронного реєстру сертифікатів про походження лісопродукції ТОВ «ФЛОРА ТОРГ» здійснювало придбання лісопродукції у державних підприємств - лісгосподарств.

Згідно податкової звітності у 2018 році нарахування доходів ФОП не здійснювалось, наймані працівники відсутні.

Вищевказане свідчить про відсутність у ТОВ «Гората 1» легального підтвердження походження лісопродукції в кількості 256,1 м.куб. на суму 618,9 тис. грн., реалізованої KORALSTAR Sp. z o o.

Також, в ході збору інформації надіслано запит Головному управлінню ДПС у Волинській області від 20.11.2019 № 13-03-07-05/3464-2019 щодо підтвердження факту перепродажу лісопродукції між визначеними в ході аудиту суб'єктами господарювання, а саме надання інформації (в розрізі дат, номеру податкових накладних, коду, об'єму, сум) за 2015-2018 роки та I півріччя 2019 року щодо реєстрації податкових накладних по реалізації (перепродажу) лісоматеріалів суб'єктами господарювання та інформації згідно звітів 1-ДФ «Податковий розрахунок сум доходу, нарахованого (сплаченого) на користь фізичних осіб, і сум утриманого з них податку» щодо сум доходів, нарахованих (сплачених) на користь фізичних осіб (фізичних осіб підприємців) за 2015-2018 роки та I півріччя 2019 року.

Проведеними дослідженнями встановлено, що ФОП Сухацькою Т.В. згідно документів, що слугували підставою для видачі сертифікатів про походження деревини, а саме рахунків-фактури, реалізовувалась іноземними компаніям «Lackridge LLP» Unit 3.28.75 Whitechape 1 Road London E1 1 DU (Великобританія), отримувач – «Spedimek» Ferneti (Італія) та Puderbach Holzhandel GmbH & Co.KG Am Lauterberg 27 (Німеччина) заготовки для європіддонів (по ціні 100 євро за 1м3).

При цьому, згідно даних електронного реєстру про походження лісоматеріалів та виготовлених з них пиломатеріалів для здійснення експортних операцій, виданих суб'єктам господарювання Волинської області протягом 2015-2016 років ФОП Сухацькою Т.В. подавались до Волинського обласного управління лісового та мисливського господарства завірені копії товарно-транспортних накладних на купівлю у ПП «Горагротехліс» у лісгоспів Волинської та Рівненської областей пиловника соснового I-III сорту та техсировини.

Також, згідно представлених до перевірки документів для видачі сертифікатів про походження лісоматеріалів, у Волинському обласному

управлінні лісового та мисливського господарства наявні завірені копії накладних на продаж ПП «Горагротехліс» палетних заготовок для ФОП Сухацької Т.В. в кількості 469,5 м3 на суму 682,3 тис. гривень.

За даними реєстру платників ПДВ ПП «Горагротехліс» є платником ПДВ із 03.12.2010. При цьому, згідно наданої інформації від Головного управління ДФС у Волинській області від 28.11.2019 № 9124/10/03-20-01-0112 в базі даних єдиного реєстру податкових накладних, податкові накладні, що підтверджують продаж палетних заготовок від ПП «Горагротехліс» до ФОП Сухацької Т.В. відсутні.

Вищевказане свідчить про відсутність у ФОП Сухацької Т.В. легального підтвердження походження лісопродукції в кількості 469,5 м3 м. куб. на суму 682,3 тис. грн., що в подальшому реалізовувалась іноземним компаніям Великобританії та Німеччини.

Отже, для оформлення Сертифікату на експорт деревини, підприємству-експортеру достатньо надати оригінал товаро-транспортної накладної, яку він може отримати від підприємства, що придбало необроблену деревину для переробки та реалізації виробів на внутрішньому ринку, додатково подаючи документи, що засвідчують факт купівлі – продажу цієї деревини.

Таким чином, необлікована деревина, що отримана внаслідок незаконних рубок, може набути статусу придбаної законним шляхом та отримати Сертифікат на її експорт.

Також дослідженням системи електронного обліку деревини встановлено, що тільки на території Київської області поза електронним обліком перебуває близько 303 тис. га земель лісового фонду, Волинської – 57 тис. га, що разом із нелегальними пилорамами та деревообробними цехами, яких лише у Волинській області більше 400, дозволяє практично безкарно легалізовувати незаконно зрубану деревину.

Зокрема, згідно інформації Українського державного проектного лісовпорядного виробничого об'єднання ВО «УКРДЕРЖЛІСПРОЕКТ» від 27.11.2019 № 760, на території Волинської області проведено лісовпорядкування земель лісогосподарського призначення підприємств, що підконтрольні Волинському ОУЛМГ площею 617,11 тис. га, Шацького НПП площею 22,88 тис. га та інших 17-ти лісокористувачів площею 61,6 тис. гектарів [1].

Також, підприємства Волинської області, що входять до сфери управління Держлісагентства є щорічними замовниками безперервного лісовпорядкування, під час якого збирається інформація про зміни, які відбулися в лісовому фонді в результаті господарської діяльності, стихійних лих, прийому та передачі земель, тощо. За матеріалами безперервного лісовпорядкування ведуться актуальні електронні таксаційна та картографічна бази даних, з яких щорічно на різні рівні управління лісового господарства надається актуальна інформація щодо кількісного та якісного стану лісів, його динаміки, а також відповідна проектна документація.

При цьому, згідно наданого ДП «Лісогосподарський інноваційно-

аналітичний центр» листа від 22.11.2019 № 06-1/682, станом на дату надання інформації систему електронного обліку деревини запровадили:

усі державні підприємства Волинської області, що підпорядковуються Держлісагентству (із 2012 року та ДП Волинський лісовий селекційно-насінневий центр» із 01.07.2015 року).

Шацький національний природний парк із 05.03.2018 року;

Волинський військовий лісгосп із 01.11.2019 року (тобто протягом 2016-2018 та I півріччя 2019 року електронний облік деревини не здійснювався).

Разом з тим, інші 16-ть лісокористувачів, площа лісів яких згідно проведеного лісовпорядкування становить 38,5 тис. га електронний облік деревини не запроваджено, зокрема у Ковельському СЛАТ "ТУР", площа лісу якого складає 32,4 тис. гектарів.

Окрім того, під час дослідження виявлено, що згідно інформації, наявної на сайті <http://ua-ekonomist.com/> у Закарпатській області є 20,0 тис. га безгосподарного лісу. Усі ці 20,0 тис. га – це ліси, які були у користуванні колгоспів і пішли під розпаювання, а також ті площі, що утворилися самосівом.

За дослідженими даними під час збору інформації встановлено 2 489,48 га, де відбулося природне відновлення лісів, які не перебувають в користуванні жодного лісгосподарського підприємства.

Під час збору інформації щодо використання земель, де відбулося природне відновлення лісів встановлено, що вздовж річки Тиса на території 7 селищних та сільських рад Тячівського району знаходяться лісові ділянки орієнтовною площею **465,36 га**, які не перебувають в користуванні жодного лісгосподарського підприємства, у зв'язку з чим не здійснюється належна охорона лісів та необхідні лісгосподарські заходи по догляду за лісом.

При цьому, на звернення Закарпатського ОУЛМГ в листопаді 2017 року до Закарпатської обласної державної адміністрації з проханням прийняти розпорядження щодо передачі вказаних лісових ділянок ДП «Тячівське ЛГ» для ведення лісового господарства, охорони лісів, використання та відтворення лісових ресурсів вздовж річки Тиса, ніяких рішень не прийнято.

З метою дослідження питання використання лісових земель, які не перебувають у користуванні жодного лісгосподарського підприємства працівниками Управління Західного офісу Держаудитслужби в Закарпатській області, державними інспекторами Державної екологічної інспекції у Закарпатській області та працівниками державних лісгосподарських підприємств Закарпатського ОУЛМГ здійснено вихід на предмет виявлення самовільних/ незаконних рубок.

За результатами огляду виявлено незаконні рубки дерев у кількості 1 098 шт., розмір заподіяної шкоди становив 9 359,24 тис. гривень.

Також, в ході збору інформації у Волинському ОУЛМГ надіслано запити до територіальних громад та сільських рад Волинської області щодо наявності земель запасу і резерву, не витребуваних паїв та територій в межах населених пунктів, де пройшло природне відновлення лісу та не здійснено лісовпорядкування і які не передані лісгосподарським підприємствам для здійснення охорони і захисту лісового фонду.

На даний час, згідно отриманих відповідей, площа земель, де пройшло природне відновлення лісу і які не передані лісогосподарським підприємствам для здійснення охорони і захисту лісового фонду становить 4,2 тис. га.

Разом з тим, окремими територіальними громадами та сільськими радами інформацію не надано, або зазначено про неможливість надання/відсутність даних про площу земель, де пройшло природне відновлення лісу, так як не проведена інвентаризація земель. Тобто фактична площа земель, де пройшло природне відновлення лісу є набагато більшою.

Отже наявність такої кількості лісових насаджень, які ніхто не охороняє, дає підґрунття для неконтрольованих рубок та як наслідок поповнення тіньового ринку деревини.

Так, згідно інформації Державної екологічної інспекції у Волинській області, проведеними у 2018-2019 роках перевірки, на земельних ділянках Любомльської міської ради (лісові насадження колишнього військового радгоспу «Волинський», які розташовані за межами населеного пункту) було виявлено незаконну порубку 1586 дерев різних порід (вільха, сосна, береза, дуб, ясен, осика, черешня), вчиненої невстановленими особами. Розмір розрахованої шкоди становить 8 млн. 251 тис. гривень.

Також, згідно зібраної інформації, встановлено факт незаконних рубок насаджень сосни, які були створені ДП «Цуманське ЛГ» у 2011 році за рахунок фінансування з державного бюджету на території земель запасу Холоневицької сільської ради Ківерцівського району.

Рішенням Холоневицької сільської ради Ківерцівського району надано в оренду земельну ділянку площею 74 га приватному підприємцю Нестерчуку С. При цьому, ним незаконно зрубано 53 сосни (насадження 2011 року) на землях запасу Холоневицької сільської ради Ківерцівського району, де у 2011 році за рахунок фінансування з державного бюджету проводилось заліснення. Шкода складає 26,4 тис. гривень.

При цьому, вказані дерева згідно законодавства підлягають вирубці не раніше ніж за 60 років та в подальшому забезпечили б отримання прибутків як лісгоспом (у разі передачі вказаних земель до лісового фонду ДП «Цуманське ЛГ») так і сільською радою у вигляді рентної плати за використання лісових ресурсів.

Як наслідок, зволікання щодо інвентаризації самозаліснених земель територіальних громад та сільських рад області та забезпечення їх охорони може в подальшому призвести до безконтрольної вирубки лісу та упуцненню економічних вигод державою (зокрема проведення національної інвентаризації лісових ресурсів України передбачене Указом президента №837/2019 від 08.11.2019 року) у вигляді рентної плати за спеціальне використання лісових ресурсів та доходів суб'єктами господарювання, що здійснюють заготівлю деревини.

Отже, наявність самозаліснених земель територіальних громад та сільських рад та незабезпечення їх охорони сприяє поповненню тіньового ринку незаконно зрубаної деревини.

Гіпотеза. Відсутність законодавчо визначеного механізму обрахунку вартості користування мисливськими угіддями призводить до безоплатного їх використання.

Аналізом використання мисливських угідь встановлено, що приватним мисливським організаціям у безоплатне користування надавались мисливські угіддя на землях лісового фонду, що знаходяться у постійному користуванні державних підприємств, обласних управлінь лісового та мисливського господарства (далі – обласні Управління).

Поряд з цим, слід відмітити, що статтею 24 Закону України «Про мисливське господарство та полювання» від 22.02.2000 за №1478-III (далі - Закон №1478-III) [7] передбачено, що користування мисливськими угіддями є платним. Розмір та порядок внесення плати за користування мисливськими угіддями визначаються у договорі між користувачем мисливських угідь та власником або постійним користувачем земельних ділянок, на яких знаходяться ці угіддя.

Розмір плати за користування мисливськими угіддями встановлюється залежно від їх місцезнаходження, природної якості та інших факторів. Згідно п.1 Прикінцевих положень, стаття 24 Закону № 1478-III [7] набрала чинності з 1 січня 2015 року.

Разом з тим, на даний час жодним нормативно-правовим актом не визначено порядок (механізм) розрахунку розміру плати за користування мисливськими угіддями.

На питання чи здійснювались заходи щодо роз'яснення та вирішення питання визначення розміру плати за користування мисливськими угіддями Держлісагентством зазначено, що Законом не передбачено прийняття додаткових нормативно-правових актів для встановлення розміру та порядку внесення плати за користування мисливськими угіддями [31].

Водночас, Держлісагентство листом від 14.03.2016 № 03-15/1307-16 звернулося до Міністерства юстиції України з проханням надати роз'яснення щодо наявності підстав для підготовки та прийняття підзаконних нормативно-правових актів з реалізації положень статті 24 Закону № 1478-III [7].

На який Мінюстом зазначено, що Мінагрополітики відповідно до покладених на нього завдань узагальнює практику застосування законодавства з питань, що належать до компетенції Мінагрополітики, розробляє пропозиції щодо вдосконалення законодавчих актів Президента України, Кабінету Міністрів України та в установленому порядку вносить їх на розгляд Президента України Кабінету Міністрів України. Тому з порушених у зверненні Держлісагентства питань запропоновано звернутися до Мінагрополітики [32].

Під час аудиту Держлісагентством не надано інформації щодо подальшого звернення до Мінагрополітики із зазначеного питання.

При цьому, ще у 2015 році на виконання доручення Кабінету Міністрів України від 11.04.2015 № 8206/8/1-15 Держлісагентством розроблено та погоджено з Мінагрополітики та Міністерством фінансів України законопроект

«Про внесення змін до Закону України «Про мисливське господарство та полювання» (щодо плати за користування мисливськими угіддями)», а саме пропонувалося внести зміни до статті 24 Закону № 1478-III [7], зокрема, визначення розміру та порядку за користування мисливськими угіддями затверджувати Кабінетом Міністрів України, а плату за користування мисливськими угіддями зараховувати до місцевих бюджетів.

Однак станом на момент проведення аудиту зазначений законопроект не прийнятий. (http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/NT1608.html).

Тобто на сьогодні статтею 24 Закону № 1478-III передбачено, що користування мисливськими угіддями є платним. **Розмір та порядок внесення плати за користування мисливськими угіддями визначаються у договорі між користувачем мисливських угідь та власником або постійним користувачем земельних ділянок, на яких знаходяться ці угіддя [7].**

Статтею 6-1 Закону № 1478-III [7] визначено, що до повноважень центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері лісового та мисливського господарства у галузі мисливського господарства і полювання, належить організація роботи з укладання із користувачами мисливських угідь договорів про умови ведення мисливського господарства та здійснення контролю за виконанням цих договорів.

Положенням № 521 [19], також визначено, що Держлісагентство відповідно до покладених на нього завдань здійснює контроль за дотриманням законодавства у галузі мисливського господарства і полювання (пункт 14) та організовує роботу з укладання з користувачами мисливських угідь договорів про умови ведення мисливського господарства та здійснення контролю їх виконанням (пункт 15).

Однак, за результатами збору інформації, проведених в обласних управліннях лісового та мисливського господарства встановлено, що управління зверталися до Держлісагентства щодо надання роз'яснень стосовно яким чином здійснюється справляння плати за користування мисливськими угіддями, хто встановлює їх розмір тощо.

Держлісагентством обласним управлінням лісового та мисливського господарства було направлено лист від 05.08.2015 № 03-06/5770-15 «Про виконання доручення», в якому запропоновано, до внесення змін у статтю 24 Закону № 1478-III [7], зібрати розширені наради в обласних управліннях лісового та мисливського господарства за участю користувачів мисливських угідь і керівників державних лісогосподарських підприємств для відпрацювання дієвого механізму щодо встановлення розміру та порядку сплати за користування лісовими мисливськими угіддями з врахуванням місця знаходження, природних якостей та інших факторів. На зазначених нарадах керівникам державних лісогосподарських підприємств доручено активізувати роботу щодо укладання договорів з користувачами мисливських угідь відповідно до положень статті 24 Закону № 1478-III [33].

За інформацією Держлісагентства станом на момент проведення аудиту приватним мисливським організаціям надано у користування мисливські угіддя загальною площею 4 545,05 тис. га, з них на платній основі надано користування

1 528,0 тис. га мисливських угідь, решта 3 017,05 тис. га мисливських угідь надані у користування безоплатно. Середній розмір плати за користування мисливськими угіддями становив 1 грн. за 1 га. [31].

Отже, зволікання Держлісагентства із вирішенням питання використання мисливських угідь та недотримання підприємствами Держлісагентства норм статті 24 Закону України № 1478-III призводить до їх безоплатного використання, і, як наслідок, втрати доходів лісогосподарськими підприємствами.

Гіпотеза. Неналежний контроль Держлісагентства за діяльністю установ (національних природних парків, природних заповідників тощо), а також відсутність нормативів чисельності для окремих установ призводить до неефективного використання бюджетних коштів, виділених за КПКВК 2805060 та, як наслідок, неналежного виконання мети та завдання відповідної бюджетної програми.

Законом України «Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2020 року» від 21.12.2010 № 2818-VI [10] визначено Ціль 2. «Поліпшення екологічної ситуації та підвищення рівня екологічної безпеки», яка передбачає збільшення до 2020 року площі заліснення території до 17 відсотків території держави шляхом відновлення лісів та лісорозведення на земельних ділянках лісового фонду, створення захисних лісових насаджень на землях несільськогосподарського призначення і землях, відведених для заліснення, відновлення та створення нових полезахисних лісових смуг, крім природних степових ділянок.

За площею лісів та запасами деревини Україна є державою з дефіцитом лісових ресурсів. Станом на початок 2019 року ліси займають близько 15,9 відсотка території України (9,6 млн гектарів) і розташовані в основному на півночі (Полісся) та заході (Карпати).

Довідково: у Фінляндії ліси займають близько 68,4 відсотка території країни, Швейцарії – 67,7%, Іспанії – 54,8%, Норвегії – 38,3%, Італії – 36,2%, Франції – 32%, Німеччині – 31%, Польщі – 29,8, Туреччині – 27,8 відсотка.

Оптимальним, за європейськими рекомендаціями, є показчик лісистості 20 відсотків, для досягнення якого необхідно створити близько 2,5 млн гектарів нових лісів. Загальна площа вкритих лісовою рослинністю земель збільшилася з 1988 до 1996 років із 8,6 до 9,4 мільйона гектарів (на 9,3 відсотка), а з 1996 по 2019 роки до 9,6 мільйона гектарів (лише на 2,1 відсотка).

Якщо зазначені темпи заліснення будуть збережені, то лише більше як через 32 роки в Україні буде досягнутий оптимальний рівень лісистості.

Законом України «Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2020 року» від 21.12.2010 № 2818-VI [10] визначено Ціль 2. «Поліпшення екологічної ситуації та підвищення рівня екологічної безпеки», яка передбачає збільшення до 2020 року площі заліснення території до 17 відсотків території держави шляхом відновлення лісів та лісорозведення на земельних ділянках лісового фонду, створення захисних лісових насаджень на землях несільськогосподарського призначення і

землях, відведених для заліснення, відновлення та створення нових полезахисних лісових смуг, крім природних степових ділянок.

Переважна більшість лісів перебуває у державній власності. В процесі розмежування земель до комунальної власності були віднесені близько 1,3 млн га (13%) земельних ділянок лісогосподарського призначення. Частка лісів приватної власності становить менше 0,2% загальної площі лісових земель. Близько 0,8 млн га (7%) земель не надані в користування та віднесені до земель запасу.

В Україні історично сформована ситуація з закріпленням державних лісів за численними постійними лісокористувачами, тобто для ведення лісового господарства ліси надані в постійне користування підприємствам, установам і організаціям кількох десятків міністерств і відомств.

За відомчим підпорядкуванням найбільша площа лісових земель (близько 73%) перебуває у користуванні лісогосподарських підприємств Держлісагентства [43].

Статтею 47 Лісового кодексу України [5] визначено, що лісовпорядкування є обов'язковим на всій території України та ведеться державними лісовпорядковими організаціями за єдиною системою в порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері лісового господарства.

У лісах, що перебувають у державній власності, лісовпорядкування ведеться за рахунок коштів державного бюджету, у лісах комунальної власності - місцевого бюджету, у лісах приватної власності - за кошти їх власників. Ведення лісовпорядкування може здійснюватися за рахунок інших джерел, не заборонених законом.

Статтею 98 Лісового кодексу України визначено, що видатки на підвищення продуктивності, поліпшення якісного складу лісів, їх відтворення і охорони здійснюються за рахунок:

державного бюджету та власних коштів підприємств, установ і організацій лісового господарства - щодо лісів державної власності;

місцевого бюджету та власних коштів підприємств, установ і організацій лісового господарства - щодо лісів державної та комунальної власності;

власних коштів власників лісів - щодо лісів приватної власності.

До грудня 2017 року діяв Порядок використання коштів, передбачених у державному бюджеті для здійснення заходів з ведення лісового і мисливського господарства та для створення захисних лісових насаджень і полезахисних лісових смуг, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 21.02.2007 № 253, відповідно до якого всі лісгоспи мали право на отримання бюджетних коштів на здійснення цих заходів.

Новим Порядком використання коштів, передбачених у державному бюджеті для фінансування заходів з ведення лісового і мисливського господарства, охорони і захисту лісів у лісовому фонді, створення захисних лісових насаджень і полезахисних лісових смуг, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 20.12.2017 № 1016, передбачено, що право на отримання бюджетних коштів мають державні лісогосподарські підприємства,

що належать до сфери управління Держлісагентства та які не проводять рубки головного користування відповідно до обґрунтованих показників з урахуванням регіональних особливостей та природно-кліматичних умов.

Обрахована потреба Держлісагентства за КПКВК 2805060 «Ведення лісового і мисливського господарства, охорона і захист лісів в лісовому фонді» по загальному фонду на 2016-2019 роки склала **3 282 694,1** тис. грн (2016 рік – 780 147,9 тис. грн, 2017 рік – 762 494,8 тис. грн, 2018 рік – 862 933,1 тис. грн, 2019 рік – 877 118,3 тис. грн), затверджено бюджетних асигнувань (з урахуванням змін) на вказаний період в сумі **468 538,1** тис. грн (2016 рік – 66 247,3 тис. грн, 2017 рік – 123 949,6 тис. грн, 2018 рік – 132 859,9 тис. грн, 2019 рік – 145 481,3 тис. грн), що складає **14,3%** від обрахованої потреби [44].

Загальна сума незабезпечення потреби в бюджетних коштах за КПКВК 2805060 на 2016-2019 роки складає **2 814 156,0** тис. грн, або **85,7** відсотків.

За напрямками використання коштів не в повному обсязі забезпечувалась потреба в коштах загального фонду на 2016-2018 роки за КЕКВ 2210 «Предмети, матеріали, обладнання, інвентар» – на рівні 22% - 36% відповідно, за КЕКВ 2240 «Оплата послуг (крім комунальних)» – 7% - 52%, за КЕКВ 2250 «Видатки на відрядження» – 6% - 51%, за КЕКВ 2270 «Оплата послуг комунальних послуг та енергоносіїв» – 25% - 78%, за КЕКВ 2800 «Інші видатки» – 1% - 36 відсотків.

При цьому у 2016-2018 роках Держлісагентством до державного бюджету були повернуті невикористані асигнування загального фонду за КПКВК 2805060 в загальній сумі **1 279,4** тис. грн (2016 рік – 84,3 тис. грн, 2017 рік – 398,0 тис. грн, 2018 рік – 797,1 тис. грн), що не сприяло ефективному використанню коштів за вказаною бюджетною програмою.

Начальник відділу бухгалтерського обліку та звітності Держлісагентства Байраківській Г.Б. зазначила, що вказані кошти не використані по причині економії. [34]

Таким чином аналіз забезпечення потреби Держлісагентства коштами загального фонду бюджету засвідчив, що в 2016-2018 роках обсяги бюджетних асигнувань за загальним фондом були затверджені та профінансовані в значно нижчому від потреби обсязі (незабезпечена потреба 2016-2018 років – **2 082 519,0** тис. грн або на **86,6%**) при цьому **1 279,4** тис. грн отриманих коштів не було освоєно та повернуто до бюджету.

Окрім того, аналогічно при незабезпеченій потребі у **21,5%** за КПКВК 2805010 в 2016-2018 роках через економію обсяги бюджетних асигнувань на суму **892,5** тис. грн за загальним фондом не було освоєно та повернуто до бюджету.

Не забезпечені асигнуваннями кошти загального фонду, покривались частково за рахунок коштів спеціального фонду бюджету. Так, на протязі дослідженого періоду капітальні видатки проводились лише за рахунок коштів спеціального фонду бюджету.

В цілому, проведеним дослідженням встановлено, що у 2016-2018 роках та I півріччі 2019 року видатки за КПКВК 2805060 по загальному фонду бюджету спрямовані на поточне утримання чотирьох бюджетних установ та 12 парків і заповідників.

Крім того, розрахунками потреби на 2016-2019 роки передбачались видатки на виконання заходів з ведення лісового і мисливського господарства лісогосподарськими підприємствами, а саме: для підвищення рівня лісистості, в тому числі на забезпечення функціонування державної лісової охорони, для виконання робіт із створення захисних лісових насаджень та полезахисних лісових смуг на землях, які не зайняті лісом, для забезпечення охорони лісів від пожеж, гасіння лісових пожеж, протипожежне облаштування лісів, проведення лісопатологічних обстежень, винищувальних робіт в осередках шкідників та хвороб, виробництво біологічних препаратів, здійснення державного регулювання і контролю в мисливському господарстві та полюваннях, збереження та відтворення мисливської фауни, поліпшення мисливських угідь, створення лісових культур (тощо), для оформлення державних актів на право постійного користування землею та проведення національної інвентаризації лісового фонду (КЕКВ 2281) на загальну суму **2 726 735,8** тис. грн (2016 рік - 693 144,8 тис. грн, 2017 рік - 663 439,7 тис. грн, 2018 рік - 669 770,4 тис. грн, 2019 рік - 700 380,9 тис. грн), які у 2016-2018 роках взагалі не були забезпечені асигнуваннями.

Паспортом бюджетної програми за КПКВК 2805060 на 2019 рік за спеціальним фондом державного бюджету затверджено видатки на здійснення заходів з лісовпорядкування, лісорозведення і відновлення лісів, охорони (у тому числі від пожеж) і захисту лісів, створення захисних лісових насаджень та полезахисних лісових смуг в сумі 288 000,0 тис. грн, що становить 41% від потреби.

Довідково: Протягом 2014-2015 років фінансування заходів з ведення лісового і мисливського господарства лісогосподарськими підприємствами було здійснено в сумі 377 934,6 тис. грн та 336 607,2 тис. грн відповідно.

Ефективність використання коштів окремими установами Держлісагентства.

Відповідно до паспортів бюджетної програми та звітів про їх виконання Держлісагентство спрямовує кошти на утримання 6 національних природних парків, 6 природних заповідників, 2 бюджетним установам (Дніпровсько-Тетерівське державне лісомисливське господарство та державна організація «Український лісовий селекційний центр») та 2 науковим інститутам (Український науково-дослідний інститут гірського лісництва ім. П.С. Пастернака та Український орден «Знак Пошани» науково-дослідний Інститут лісового господарства та агролісомеліорації ім. Г.М. Висоцького Держлісагентства та НАНУ»).

Фінансування чотирьох бюджетних установ лісового та мисливського господарства за період аудиту спрямовано становило із загального фонду державного бюджету 76 934,8 тис. грн (2016 рік - 14 177,1 тис. грн, 2017 рік -

20 345,3 тис. грн, 2018 рік – 27 482,9 тис. грн, I півріччя 2019 року – 14 929,5 тис. гривень).

На забезпечення діяльності дванадцяти установ природно-заповідного фонду спрямовано коштів із загального фонду державного бюджету 291 123,0 тис. грн (2016 рік – 51 985,8 тис. грн, 2017 рік – 78 206,3 тис. грн, 2018 рік – 104 574,5 тис. грн, I півріччя 2019 року – 56 356,4 тис. гривень).

Зокрема Дніпровсько-Тетерівському державному лісомисливському господарству (далі – Господарство, Дніпровсько-Тетерівське ДЛМГ) спрямовано 25 934,0 тис. грн та науково-дослідного інституту лісового господарства та агролісомеліорації ім. Г. М. Висоцького Державного агентства лісових ресурсів України та Національної академії наук України (далі – УкрНДІЛГА, Інститут) 18 745,0 тис. грн або 34 % та 24 % відповідно фінансування чотирьох установ.

З метою дослідження питання ефективного використання бюджетних коштів виділених за вказаною програмою під час аудиту проведено збір інформації у зазначених установах.

Результати збору інформації проведеного у *Дніпровсько-Тетерівському державному лісомисливському господарстві* засвідчили наступне [19].

Правовий статус, порядок діяльності та припинення Господарства регламентується Положенням про Дніпровсько-Тетерівське державне лісомисливське господарство, затвердженим наказом Держлісагентства від 21.12.2017 № 739 (далі – Положення від 21.12.2017 № 739) [39] та визначено 30 напрямків діяльності.

Варто зауважити, що **предмет і мета діяльності Дніпровсько-Тетерівського ДЛМГ щодо ведення лісогосподарської діяльності ідентичні предмету і меті діяльності державних підприємств лісового господарства.** Однак Господарство є бюджетною установою та утримується за рахунок коштів державного бюджету. Земельні ділянки відносяться до категорій земель лісогосподарського призначення. Природно-заповідний фонд відсутній.

Загалом на виконання бюджетної програми КПКВК 2805060 у 2016-2018 роках та I півріччі 2019 року Господарству спрямовано кошти у сумі 25 934,0 тис. грн із загального фонду державного бюджету та 51 784,9 тис. грн надійшло за спеціальним фондом, тобто надходження спеціального фонду перевищують бюджетне фінансування в 2 рази.

У загальній сумі надходжень частка спеціального фонду Господарства склала 69% у 2016 році, 61,5% у 2017 році, 71,7% у 2018 році та 55,9% у I півріччі 2019 року. Вцілому по Дніпровсько-Тетерівському ДЛМГ обсяги продукції лісового господарства за 2016-2018 роки становлять 42 893,7 тис. грн, в т.ч. лісозаготівель – 39 534,8 тис. гривень.

Проведеним аналізом результатів лісогосподарської діяльності державних підприємств Київської області встановлено, що при найнижчому серед підприємств області відсотку площі рубок (10% або 3,14 тис. га. від загальної площі лісів 30,4 тис. га) обсяг заготовленої деревини від проведених рубок

склав 184,91 тис. м3, в тому числі ліквідної – 157,54 тис. м3, з неї ділової – 16,24 тис. м3.

Обрахувавши обсяг заготовленої деревини від проведених рубок з 1 тис. га встановлено, що Дніпровсько-Тетерівському ДЛМГ заготовлено 58,9 тис. м3 у т. ч. ліквідної – 50,2 тис. м3.

Водночас в ДП «Димерське лісове господарство» обсяг заготовленої деревини від проведених рубок з 1 тис. га склав 56,2 тис. м3 у т. ч. ліквідної – 48,8 тис. м3 та в ДП «Вищедубечанське лісове господарство» - 61,2 тис. м3 у т.ч. ліквідної – 50,4 тис. м3 [35].

Враховуючи зазначене, аналізом засвідчено, що бюджетна установа забезпечує лісозаготівлю на рівні державних підприємств.

Протягом періоду аудиту лісопродукція споживачам реалізовувалася по цінах, що складені на умовах франко-верхній склад.

При цьому кошти, що надійшли від реалізації деревини, одержаної від рубок, пов'язаних з веденням лісового господарства, на ведення лісового та мисливського господарства, охорону і захист лісів спрямовуються не в повному обсязі.

Зокрема, вказані кошти використовувалися на виплату заохочувальних та компенсаційних виплат адміністративного персоналу та працівників, які утримуються за рахунок коштів загального фонду, на використання товарів та послуг, інших поточних видатків, капітальних видатків тощо.

Отже, відсутність ефективних управлінських рішень з боку керівництва Держлісагентства щодо утримання як бюджетної установи Дніпровсько-Тетерівського державного лісомисливського господарства, яке по суті виконання функцій та результатів діяльності є підприємством, призводить до навантаження на Державний бюджет України на суму майже 10 млн грн щорічно ((9 662,0 тис. грн (фінансування 2018 рік) + 5 169,5 тис. грн (фінансування I півріччя 2019)/18 місяців*12 місяців).

З огляду на викладене, дослідження свідчать про доцільність переведення Дніпровсько-Тетерівського ДЛМГ у статус державного підприємства, що своєю чергою зменшить навантаження на Державний бюджет України щорічно майже на 10 млн грн та надасть змогу спрямувати бюджетні кошти на розвиток лісового та мисливського господарства.

Також проведеним збором інформації в Українському ордені «Знак пошани» науково-дослідному інституті лісового господарства та агролісомеліорації ім. Г. М. Висоцького Державного агентства лісових ресурсів України та Національній академії наук України виявлено певні недоліки щодо використання нормативів чисельності, що не сприяло ефективному використанню бюджетних коштів на загальну суму 1,6 млн грн [24].

Крім того, під час збору інформації у природному заповіднику «Медобори» виявлено неефективне витрачання коштів на загальну суму 673,6 тис грн. [23].

Отже, фінансування державним коштом Дніпровсько-Тетерівського державного лісомисливського господарства, яке за своєю економічною суттю є підприємством, а не бюджетною установою, призводить до навантаження на Державний бюджет України на суму майже 10 млн грн щорічно.

Крім того, неналежний контроль Держлісагентства за діяльністю установ (національних природних парків, природних заповідників тощо), а також відсутність нормативів чисельності для окремих установ призводить до неефективного використання бюджетних коштів на загальну суму 2,2 млн грн, виділених за КПКВК 2805060 та, як наслідок, неналежного виконання мети та завдання відповідної бюджетної програми.

Незважаючи на значне недофінансування за бюджетними програмами (КПКВК 2805060 та 2805010) Держлісагентство повернуло до державного бюджету як невикористані 2,2 млн гривень.

Гіпотеза. Діяльність підрозділу внутрішнього аудиту Держлісагентства не повною мірою спрямована на удосконалення функціонування системи внутрішнього контролю, запобігання фактам незаконного, неефективного та нерезультативного використання бюджетних коштів, виникненню помилок чи інших недоліків в діяльності установи, що призводить до негативного впливу на якість виконання її функцій.

1. Аналіз виконання функції внутрішнього аудиту засвідчив, що через непроведення в апараті Держлісагентства жодного аудиту ефективності оцінка діяльності Держлісагентства щодо ефективності функціонування системи внутрішнього контролю, ступеня виконання і досягнення цілей, визначених у стратегічних та річних планах, ефективності планування і виконання бюджетних програм та результатів їх виконання, якості надання адміністративних послуг та виконання контрольно-наглядових функцій, завдань, визначених актами законодавства та оцінка ризиків, які можуть негативно впливати на виконання функцій і завдань Держлісагентством, не здійснювалась. Як наслідок, підрозділом внутрішнього аудиту не надавались керівництву об'єктивні і незалежні висновки та рекомендації щодо функціонування в Держлісагентстві системи внутрішнього контролю та її удосконалення що є одним із основних його завдань [36].

Отже, підрозділом внутрішнього аудиту не виконувалось одне із основних завдань, визначених пункту 4 Порядку утворення структурних підрозділів внутрішнього аудиту та проведення такого аудиту в міністерствах, інших центральних органах виконавчої влади, їх територіальних органах та бюджетних установах, які належать до сфери управління міністерств, інших центральних органів виконавчої влади», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 28.09.2011 № 1001 (далі - Порядок № 1001) [18] – надання керівництву об'єктивних і незалежних висновків та рекомендацій щодо функціонування в Держлісагентстві системи внутрішнього контролю та її удосконалення.

2. У Держлісагентстві недотримується принцип функціональної незалежності діяльності підрозділу внутрішнього аудиту в частині недопущення виконання працівниками підрозділу внутрішнього аудиту функцій, не пов'язаних із здійсненням внутрішнього аудиту⁸ та принцип щодо розмежування внутрішнього контролю та внутрішнього аудиту⁹.

Відповідно до вимог пункту 5.4.3 Інструкції № 114 [36] підрозділ внутрішнього аудиту бере участь у здійсненні внутрішнього контролю. Проте, відповідно до пункту 2 Порядку № 1001 [18] заходи, що здійснюються керівництвом Держлісагентства для забезпечення ефективного функціонування системи внутрішнього контролю є об'єктом внутрішнього аудиту. Отже, підрозділ внутрішнього аудиту є одночасно суб'єктом та об'єктом внутрішнього аудиту, що може призвести до унеможливлення надання об'єктивних і незалежних висновків та рекомендацій за результатами проведення внутрішнього аудиту через виникнення потенційного конфлікту інтересів.

3. Діяльність підрозділу внутрішнього аудиту Держлісагентства регламентується внутрішніми документами які не актуалізовані до вимог чинних нормативно-правових актів – Постанови № 1062, Порядку № 1001 [18] та Стандартів внутрішнього аудиту, затверджених наказом Міністерства фінансів України від 04.10.2011 № 1247 «Про затвердження Стандартів внутрішнього аудиту» (далі – Стандарти ВА). Зокрема потребує внесення змін Інструкція з проведення внутрішніх аудитів¹⁰, Порядок оцінки якості внутрішнього аудиту підрозділів внутрішнього аудиту системи Держлісагентства та Порядок формування матеріалів справ внутрішнього аудиту, їх зберігання, використання, знищення та передачі на підприємствах справ, установах та організаціях, що належать до сфери управління Держлісагентства, затверджені наказом Держлісагентства від 03.11.2014 № 473 [34].

Дослідженням встановлено, що причиною не забезпечення актуалізації документів з питань проведення внутрішнього аудиту до вимог чинного Порядку № 1001 [18] та Стандартів ВА є недотримання керівником підрозділу внутрішнього аудиту вимог Стандартів ВА щодо розроблення ним основних внутрішніх документів з питань внутрішнього аудиту з урахуванням вимог Стандартів ВА та Порядку № 1001 [18], а також відсутність регламенту взаємодії між підрозділом внутрішнього аудиту та юридичним відділом.

4. Оцінка ризиків у діяльності об'єктів аудиту регламентована Порядком визначення ризиків для відбору об'єктів при плануванні внутрішніх аудитів підрозділами внутрішнього аудиту Державного лісового агента України, Республіканського комітету Автономної республіки Крим з лісового і

⁸ Пункт 2.3. постанови Кабінету Міністрів України від 28.09.2011 № 1001 "Деякі питання утворення структурних підрозділів внутрішнього аудиту та проведення такого аудиту в міністерствах, інших центральних органах виконавчої влади, їх територіальних органах та бюджетних установах, які належать до сфери управління міністерств, інших центральних органів виконавчої влади" та пункт 4 Глави 2 Розділу II Стандартів ВА.

⁹ Пункт 3 Постанови №1062;

¹⁰ Затверджена наказом Держлісагентства від 31.03.2016 № 105 «Про затвердження Інструкції з проведення внутрішніх аудитів».

мисливського господарства обласних управлінь лісового та мисливського господарства, Українського ордена «Знак Пошани» науково-дослідного інституту лісового господарства і агломерації ім. Г.М. Висоцького, затвердженого наказом Держлісагентства від 03.11.2014 № 473 (далі - Порядок № 473).

При проведенні ризикоорієнтованого відбору об'єктів аудиту для проведення внутрішнього аудиту у 2018-2019 роках застосувалися грошові вимірники значень критеріїв відбору, визначенні станом на кінець 2014 року. Як наслідок ризику, критерії відбору яких визначенні в грошових одиницях не вплинули на ризикоорієнтований відбір об'єктів для проведення внутрішнього аудиту в 2018-2019 роках.

Так, у Порядку № 473 [34] критерій відбору «Чистий дохід від реалізації продукції товарів, робіт та послуг» має високий ризик при значенні більше 500 тис. грн. При цьому у 2017-2018 роках чистий дохід від реалізації продукції товарів, робіт та послуг у сумі більше 500 тис. грн. мають майже усі державні підприємства, що входять до сфери управління Держлісагентства.

Дослідженням встановлено, що рівень збільшення у червні 2019 року грошових вимірників значень критеріїв відбору (наказ Держлісагентства від 21.06.2019 № 382) є недостатнім та не забезпечить об'єктивний відбір об'єктів аудиту для включення їх до плану діяльності внутрішнього аудиту на 2020 рік.

5. Для підвищення якості з внутрішнього аудиту у Держлісагентстві складається Програма забезпечення та підвищення якості внутрішнього аудиту (далі - Програма) переважна більшість заходів якої не пов'язана безпосередньо з підвищенням якості внутрішнього аудиту та їх виконання не мало суттєвого впливу на удосконалення діяльності з внутрішнього аудиту.

Натомість, Програма включає такі заходи як «Складання проекту Стратегічного плану діяльності з внутрішнього аудиту на 2019-2021 роки», «Складання проекту Операційного плану діяльності з внутрішнього аудиту на 2019 рік», «Проведення внутрішніх аудитів», «Складання та ведення бази, яка містить дані щодо об'єктів внутрішнього аудиту», що дублюють норми і вимоги Порядку № 1001 [18] та Стандартів ВА яких внутрішні аудитори мають дотримуватися незалежно від наявності чи відсутності Програми.

Крім того, Програма на 2019 в переважній більшості дублює заходи Програми на 2018 рік.

Отже Програма на 2018 та 2019 роки не сприяла підвищенню якості діяльності підрозділу внутрішнього аудиту.

Отже, діяльність підрозділу внутрішнього аудиту Держлісагентства не повною мірою спрямована на удосконалення функціонування системи внутрішнього контролю. Підрозділом не проводилась оцінка діяльності Держлісагентства щодо ефективності функціонування системи внутрішнього контролю, унаслідок чого ним не виконувалось одне із основних його завдань – надання керівництву об'єктивних і незалежних висновків та рекомендацій щодо функціонування в Держлісагентстві системи внутрішнього контролю та її удосконалення.

Висновки

За результатами аудиту Держлісагентства виявлено низку недоліків, що негативно впливають на ефективність використання бюджетних коштів та розвиток лісового та мисливського господарства, зокрема.

1. Невідповідність результативних показників нормам визначених законодавством не дає змоги оцінити ефективність реалізації державної політики у сфері лісового та мисливського господарства, ефективного використання бюджетних коштів, досягнення мети і виконання завдань визначених бюджетними програмами та результати виконання Держлісагентством своїх основних функцій і завдань, передбачених положенням та стратегічними документами.

2. Відсутність порядку акумулювання, перерозподілу та використання коштів спеціального фонду від реалізації користувачам мисливських угідь ліцензій на добування мисливських тварин призвела до накопичення більше **53 млн грн** та неможливості їх використання задля зменшення навантаження на Державний бюджет України.

3. Виявлено факти пошкодження/псування родючого шару землі та знищення лісових ресурсів через незаконний видобуток бурштину.

4. Недосконале законодавство щодо кримінальної та адміністративної відповідальності за незаконну порубку лісу (до квітня 2019 року), велика площа лісових масивів в розрахунку на 1 штатного працівника лісової охорони та відсутність фінансування з державного бюджету на захист та охорону лісу не сприяє зменшенню випадків незаконних (самовільних) рубок і браконьєрства та призвело до шкоди в сумі 1 млрд грн, з яких невстановленими особами 0,8 млрд гривень.

5. Через брак відповідних регламентів і порядків Держлісагентство не може реалізувати функції щодо: ведення державного кадастру мисливських тварин, що перебувають на території України, послаблений контроль за виконанням фінансових планів підприємствами, що належать до сфери управління Держлісагентства.

6. Відсутність належного фінансування Держлісагентства та державних лісгосподарських підприємств на заходи з виготовлення та отримання правовстановлюючих документів на земельні ділянки лісового фонду призводить до їх відчуження на користь інших юридичних чи фізичних осіб.

7. Відсутність комплексного підходу з боку Держлісагентства до вирішення питання боротьби із розповсюдженням шкідників (удосконалення відповідної нормативно-правової бази, спрощення механізму відведення у рубки пошкоджених насаджень тощо) призводить до втрати ліквідності деревини або взагалі повного всихання лісових ресурсів.

8. Наявність самозаліснених земель територіальних громад та сільських рад та незабезпечення їх охорони сприяє поповненню тіньового ринку незаконно зрубаної деревини.

9. Зволікання Держлісагентства із вирішенням питання використання мисливських угідь та недотримання лісогосподарськими підприємствами вимог статті 24 Закону України № 1478-III призводить до їх безоплатного використання, і, як наслідок, втрати доходів лісогосподарськими підприємствами.

10. Фінансування державним коштом Дніпровсько-Тетерівського державного лісомисливського господарства, яке за своєю економічною суттю є підприємством, а не бюджетною установою, призводить до навантаження на Державний бюджет України на суму майже **10 млн грн щорічно**.

11. Неналежний контроль Держлісагентства за діяльністю установ (національних природних парків, природних заповідників тощо), а також відсутність нормативів чисельності для окремих установ призводить до неефективного використання бюджетних коштів на загальну суму **2,2 млн грн**, виділених за КПКВК 2805060 та, як наслідок, неналежного виконання мети та завдання відповідної бюджетної програми.

12. Незважаючи на значне недофінансування за бюджетними програмами (КПКВК 2805060 та 2805010) Держлісагентство повернуло до державного бюджету як невикористані **2,2 млн гривень**.

13. Діяльність підрозділу внутрішнього аудиту Держлісагентства не повною мірою спрямована на удосконалення функціонування системи внутрішнього контролю. Підрозділом не проводилась оцінка діяльності Держлісагентства щодо ефективності функціонування системи внутрішнього контролю, унаслідок чого ним не виконувалось одне із основних його завдань – надання керівництву об'єктивних і незалежних висновків та рекомендації щодо функціонування в Держлісагентстві системи внутрішнього контролю та її удосконалення.

Пропозицій та рекомендацій

З метою підвищення ефективності використання бюджетних коштів, які виділяються на реалізацію державної політики в галузі лісового та мисливського господарства та задля ефективного виконання Держлісагентством покладених на нього функцій та завдань пропонується:

на рівні Міністерства енергетики та захисту довкілля

1. Забезпечити розробку нової (чи удосконалення проекту) стратегії розвитку лісового та мисливського господарства і вжити заходів щодо її затвердження, а також результативних показників паспортів бюджетних програм у відповідності до вимог законодавства та стратегічних напрямів розвитку галузі лісового та мисливського господарства, які б характеризували повноту виконання стратегічної цілі, мети та завдання бюджетних програм.

2. Забезпечити затвердження механізмів (порядків тощо), що сприятимуть ефективному та раціональному використанню бюджетних коштів: обрахунку вартості користування мисливськими угіддями та використання коштів від реалізації ліцензій користувачам мисливських угідь, які наразі не використовуються та відображаються на залишках.

3. Забезпечити розробку механізмів щодо реалізації прав лісової охорони та удосконалення нормативно-правової бази щодо системи заходів з

поліпшення санітарного стану лісів у тому числі рубок у природно-заповідному фонді.

4. Забезпечити належне фінансування Держлісагентства задля оформлення правовстановлюючих документів на земельні ділянки лісового фонду.

5. Врегулювати питання нормативно-правового характеру щодо реалізації Держлісагентством функції ведення державного кадастру мисливських тварин, що перебувають на території України.

на рівні Державного агентства лісових ресурсів України:

1. Розробити план заходів із усунення недоліків, виявлених аудитом із визначенням відповідальних виконавців, строків виконання цих заходів та щоквартально інформувати Держаудитслужбу про його виконання.

2. Розробити законодавчі механізми щодо покращення функціонування лісової охорони, переглянути нормативи її чисельності та забезпечити модернізацію засобів праці.

3. Забезпечити унесення змін щодо удосконалення нормативно-правової бази щодо системи заходів з поліпшення санітарного стану лісів у тому числі рубок у природно-заповідному фонді.

4. Внести зміни до Тимчасового порядку видачі сертифікатів в частині надання експортером інформації та документів (договори, платіжні документи, первинні підтвердні документи), що підтверджують факти здійснення господарських операцій щодо придбаної лісопродукції.

5. Ініціювати проведення національної інвентаризації лісів та вжити заходів щодо забезпечення повного функціонування системи електронного обліку деревини.

6. Врегулювати питання обрахунку вартості користування мисливськими угіддями.

7. Розробити та запровадити порядок використання коштів, які надходять від реалізації ліцензій користувачам мисливських угідь.

8. Забезпечити внесення змін до положення про Дніпровсько-Тетерівське дослідне лісомисливське господарство в частині зміни статусу з бюджетної установи на лісогосподарське підприємство.

ДОДАТКИ:

1. Джерела інформації.
2. Перелік додатків до звіту.
3. Протокол узгодження звіту.

**Заступник директора Департаменту
контролю в аграрній галузі, екології
та природокористування
Держаудитслужби**

Олександр БІЛОУС

Один примірник звіту
отримано: _____

« 11 » лютого 20 20 р.

Джерела інформації

1. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07 грудня 1984 р. № 8073.
2. Податковий кодекс України від 02 грудня 2010 р. № 2755-VI.
3. Бюджетний кодекс України від 08 липня 2010 р. № 2456-VI.
5. Лісовий кодекс України 21 січня 1994 р. № 3852-XII.
6. Кримінальний кодекс України від 5 квітня 2001 р. № 2341-III.
7. Закон України «Про мисливське господарство та полювання» від 22 лютого 2000 року № 1478-III.
8. Закону України «Про управління об'єктами державної власності» 21 вересня 2006 р. № 185-V.
9. Закону України «Про тваринний світ» від 13 грудня 2001 р. № 2894-III.
10. Законом України «Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2020 року» від 21 грудня 2010 р. № 2818-VI.
11. Постанова Кабінету Міністрів України від 12 грудня 2018 р. № 1062 «Про затвердження Основних засад здійснення внутрішнього контролю розпорядниками бюджетних коштів та внесення змін до постанови Кабінету міністрів України від 28.09.2011 № 1001».
12. Постанова Кабінету Міністрів України від 16 вересня 2009 № 976 «Про затвердження положення про державну лісову охорону».
13. Постанова Кабінету Міністрів України від 26 листопада 2008 р. № 1040 «Про затвердження загального положення про юридичну службу міністерства, іншого органу виконавчої влади, державного підприємства, установи та організації».
14. Постанова Кабінету Міністрів України від 26 жовтня 2016 р. № 756 «Санітарних правил в лісах України в редакції».
15. Постанова Кабінету Міністрів України від 21 грудня 2005 р. № 1260 «Про затвердження Тимчасового порядку видачі сертифіката про походження лісоматеріалів та виготовлених з них пиломатеріалів для здійснення експортних операцій».
16. Постанова Кабінету Міністрів України від 21 лютого 2007 р. № 253 «Про затвердження порядку використання коштів, передбачених у державному бюджеті для здійснення заходів з ведення лісового і мисливського господарства та для створення захисних лісових насаджень і полезахисних лісових смуг».
17. Постанова Кабінету Міністрів України від 20 грудня 2017 р. № 1016 «Про затвердження Порядку використання коштів, передбачених у державному бюджеті для фінансування заходів з ведення лісового і мисливського господарства, охорони і захисту лісів у лісовому фонді, створення захисних лісових насаджень і полезахисних лісових смуг».
18. Постанова Кабінету Міністрів України від 28 вересня 2011 р. № 1001 «Про затвердження Порядку утворення структурних підрозділів внутрішнього аудиту та проведення такого аудиту в міністерствах, інших центральних органах виконавчої влади, їх територіальних органах та бюджетних установах, які належать до сфери управління міністерств, інших центральних органів виконавчої влади».

19. Постанова Кабінету Міністрів України від 08 жовтня 2014 р. № 521 «Про затвердження Положення про Державне агентство лісових ресурсів України».
20. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 18 квітня 2006 р. № 208-р «Про схвалення Концепції реформування та розвитку лісового господарства».
21. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 16 вересня 2009 р. № 1090-р «Про схвалення Концепції створення єдиної державної системи електронного обліку деревини».
22. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 18 листопада 2009 р. № 1408-р «Про затвердження плану заходів щодо реалізації Концепції створення єдиної державної системи електронного обліку деревини».
23. Наказ Міністерства фінансів України від 10 грудня 2010 р. № 1536 «Загальні вимогами до визначення результативних показників бюджетних програм».
24. Наказ Міністерства фінансів України від 22 червня 2012 р. № 758 «Про затвердження порядку відкриття та закриття рахунків у національній валюті в органах Державної казначейської служби України».
25. Наказ Міністерства фінансів України від 04 жовтня 2011 р. № 1247 «Про затвердження Стандартів внутрішнього аудиту».
26. Наказ Міністерства аграрної політики та продовольства України та Міністерства фінансів України від 24 березня 2016 р. № 100/383 «Про затвердження паспорта бюджетної програми на 2016 рік».
27. Наказ Міністерства аграрної політики та продовольства України та Міністерства фінансів України від 16 лютого 2017 р. № 71/22 «Про затвердження паспорта бюджетної програми на 2017 рік».
28. Наказ Міністерства аграрної політики та продовольства України та Міністерства фінансів України від 14 лютого 2018 р. № 77/231 «Про затвердження паспорта бюджетної програми на 2018 рік».
29. Наказ Міністерства аграрної політики та продовольства України від 21 березня 2019 р. «Про затвердження паспорта бюджетної програми на 2019 рік».
30. Наказ Міністерства аграрної політики та продовольства України та Міністерства фінансів України від 02 березня 2016 р. № 74/294 «Про затвердження паспорта бюджетної програми на 2016 рік».
31. Наказ Міністерства аграрної політики та продовольства України та Міністерства фінансів України від 14 лютого 2017 р. № 69/191 «Про затвердження паспорта бюджетної програми на 2017 рік».
32. Наказ Міністерства аграрної політики та продовольства України та Міністерства фінансів України від 01 лютого 2018 р. № 52/84 «Про затвердження паспорта бюджетної програми на 2018 рік».
33. Наказ Міністерства аграрної політики та продовольства України від 13 лютого 2019 р. «Про затвердження паспорта бюджетної програми на 2019 рік».
34. Наказ Держлісагентства від 03 листопада 2014 № 473 «Про затвердження Порядку визначення ризиків для відбору об'єктів при плануванні внутрішніх аудитів підрозділами внутрішнього аудиту Державного лісового агента

- України, Республіканського комітету Автономної республіки Крим з лісового і мисливського господарства обласних управлінь лісового та мисливського господарства, Українського ордена «Знак Пошани» науково-дослідного інституту лісового господарства і агломерації ім. Г.М. Висоцького».
35. Наказ Держлісагентства від 31 березня 2016 № 105 «Про затвердження Інструкції з проведення внутрішніх аудитів».
36. Наказ Держлісагентства від 25 квітня 2013 р. № 114 «Про організацію системи внутрішнього контролю в Держлісагентстві України».
37. Наказ Державного комітету лісового господарства України від 31 серпня 2010 р. № 262 «Про затвердження Інструкції з оформлення органами Державного комітету лісового господарства України матеріалів про адміністративні правопорушення, затвердженою».
38. Наказ Державного комітету лісового господарства України від 31 серпня 2010 р. № 263 «Про затвердження порядку проведення перевірок при здійсненні державного контролю за додержанням вимог лісового законодавства».
39. Наказ Держлісагентства від 21 грудня 2017 р. № 739 «Про затвердження Положення про Дніпровсько-Тетерівське державне лісомисливське господарство».
40. Наказ Держлісагентства 17 квітня 2013 р. № 106 «Про затвердження Норми чисельності працівників природно-заповідного фонду, підпорядкованих Держлісагентству України».
41. Наказ Міністерства праці та соціальної політики України від 26 вересня 2003 р. № 269 «Про затвердження Міжгалузевих нормативів чисельності працівників бухгалтерського обліку».
42. Проект Стратегії сталого розвитку та інституційного реформування лісового та мисливського господарства України на період до 2022 року (http://dklg.kmu.gov.ua/forest/control/uk/publish/article?art_id=182224&cat_id=166243).
43. Інформаційний журнал Держлісагентства виданий в 2019 році «Лісове господарство України».
44. Бюджетні запити за КПКВК 2805010 та 2805060.
45. Звіти про виконання паспортів бюджетних програм за КПКВК 2805010 та КПКВК 2805060.

Додатки

1. Довідка збору інформації проведеного у Волинському обласному управлінні лісового та мисливського господарства від 21.12.2019 № 070-26/40.
2. Довідка збору інформації проведеного в Житомирському обласному управлінні лісового та мисливського господарства від 08.11.2019 № 07-33/04-з.
3. Довідка збору інформації проведеного в Закарпатському обласному управлінні лісового та мисливського господарства від 23.12.2019 № 13-0-07/9-з.
4. Довідка збору інформації проведеного в Запорізькому обласному управлінні лісового та мисливського господарства від 09.12.2019 № 08.07-23/4.
5. Довідка збору інформації проведеного в Івано-Франківському обласному управлінні лісового та мисливського господарства від 20.12.2019 № 07-21/4і.
6. Довідка збору інформації проведеного в Київському обласному та по місту Києву управлінні лісового та мисливського господарства б/д б/н.
7. Довідка збору інформації проведеного в Кіровоградському обласному управлінні лісового та мисливського господарства від 24.12.2019 б/н.
8. Довідка збору інформації проведеного в Львівському обласному управлінні лісового та мисливського господарства від 21.12.2019 б/н.
9. Довідка збору інформації проведеного в Миколаївському обласному управлінні лісового та мисливського господарства від 23.12.2019 № 15-14-12/46-у.
10. Довідка збору інформації проведеного в Сумському обласному управлінні лісового та мисливського господарства від 21.12.2019 б/н.
11. Довідка збору інформації проведеного в Тернопільському обласному управлінні лісового та мисливського господарства від 21.12.2019 б/н.
12. Довідка збору інформації проведеного в Харківському обласному управлінні лісового та мисливського господарства 24.12.2019 б/н.
13. Довідка збору інформації проведеного в Хмельницькому обласному управлінні лісового та мисливського господарства від 26.12.2019 б/н.
14. Довідка збору інформації проведеного в Черкаському обласному управлінні лісового та мисливського господарства від 26.12.2019 № 23-07/003.
15. Довідка збору інформації проведеного в Чернівецькому обласному управлінні лісового та мисливського господарства від 21.12.2019 б/н.
16. Довідка збору інформації проведеного в Шацькому національному природному парку від 21.12.2019 № 070-26/41.
17. Довідка збору інформації проведеного в природному заповіднику «Дніпровсько-Орільський» від 21.12.2019 № 07-23/4.
18. Довідка збору інформації проведеного в Галицькому національному природному парку від 20.12.2019 № 07-21/5і.
19. Довідка збору інформації проведеного в Дніпровсько-Тетерівському лісомисливському господарстві від 20.11.2019 б/н.
20. Довідка збору інформації проведеного в Дослідно-селекційний дендрологічний лісовий центр «Веселі Боковеньки» від 26.12.2019 б/н.
21. Довідка збору інформації проведеного в Національний природний парк «Соковські Бескиди» від 21.12.2019 б/н.

22. Довідка збору інформації проведеного в Рівненському природному заповіднику від 20.12.2019 № 13-17-07-08/99.
23. Довідка збору інформації проведеного в природному заповіднику «Медобори» від 21.12.2019 б/н.
24. Довідка збору інформації проведеного в Українському ордена «Знак пошани» науково-дослідному інституті лісового господарства та агролісомеліорації ім. Г.М. Висоцького Державного агентства лісових ресурсів України та Національної академії аграрних наук України від 06.12.2019 б/н.
25. Копія листа Головного управління Державної казначейської служби України у м. Києві від 31.07.2019 № 07-08.10-06/6247 та платіжного доручення від 08.08.2019 № 47.
26. Запити Держаудитслужби від 28.10.2019 № 1 та № 2.
27. Листи Держлісагентства від 10.04.2018 № 12-11/2811-18, від 17.04.2019 № 03-14/2978-19, Мінагрополітики від 10.10.2018 № 37-13-10/23033, від 22.05.2019 № 37-13-10/12005 та № 37-13-10/12006, Держказначейства від 22.10.2018 № 16-08/343-17222, від 24.06.2019 № 16-06-06/10889 та Мінфіну від 05.11.2018 № 08010-05-5/28598, від 29.05.2019 № 08010-05-5/14000.
28. Інформація Держлісагентства щодо вжиття заходів з розробки проекту постанови КМУ та про виявленні незаконні рубки.
29. Інформація Держлісагентства щодо оформлення права власності на земельні ділянки.
30. Інформація Держлісагентства щодо площі осередків шкідників та хвороб.
31. Запит Держаудитслужби № 8 від 15.01.2020 року та Інформація начальника управління мисливського господарства Держлісагентства Шеремета І.М.
32. Лист Держлісагентства від 14.03.2016 № 03-15/1307-16 та лист Мінюсту від 25.03.2016 № 4160-0-26-16/83.
33. Лист Держлісагентства від 05.08.2015 № 03-06/5770-15.
34. Запит Держаудитслужби № 3 та пояснення начальника відділу бухгалтерського обліку та звітності Держлісагентства Байраківської Г.Б.
35. Інформація Держлісагентства щодо обсягів заготівлі деревини лісгосподарськими підприємствами Київської області.
36. Довідка участі у аудиті складена працівниками Управління євроінтеграції та контролю за використанням коштів за міжнародними угодами б/д б/н.

ПРОТОКОЛ
узгодження звіту про результати державного фінансового аудиту
виконання бюджетних програм

11 лютого 2020 р.

Державне агентство лісових ресурсів України
(найменування об'єкта аудиту)

Заступник директора департаменту Білоус О.В.,
(найменування посади, прізвище та ініціали керівника об'єкта аудиту)

з однієї сторони, та Голова Держлісагентства Заблоцький А.В.
(найменування посади, прізвище та ініціали керівника аудиту)

з іншої сторони, розглянули та обговорили проєкт звіту про результати державного фінансового аудиту виконання бюджетних програм Державним агентством лісових ресурсів України
(теми аудиту)

за період з 01 січня 2016 р. по 30 червня 2019 р.

ЗВІТ ПОГОДЖЕНО:

Без коментарів (зауважень) ☒

З коментаріями (зауваженнями) ☐

Заступник директора департаменту
Держаудитслужби
(найменування посади керівника аудиту
органу Держаудитслужби)

(підпис)

(ініціали та прізвище)

Голова Держлісагентства
(найменування посади керівника об'єкта
аудиту)

(підпис)

(ініціали та прізвище)